

12.2023
JG 27
#09

RANDKRANT

Maandblad over de Vlaamse Rand

FR-DE-EN
Traductions
Übersetzungen
Translations

De adem van de jazz

ANTON JÄGER

**Brussel en de Rand:
de ultieme haat-
liefde verhouding**

VIVIANE DE MUYNCK EN
SIDI LARBI CHERKAOUI

**'Als mens wil je
vooral blijven
proberen'**

**Op zoek naar
connectie tussen
jeugd en politie**

**Een poging
om de ruimte
te ordenen**

**Nieuw nationaal
park Brabantse
Wouden**

DE KETTING

Carolien Smallegange (46) uit Merchtem werd door Bruno Baudewyns aangeduid om **de ketting** voort te zetten. Smallegange ruilde de drukke hoofdstad in voor de rust van het kleine Hamme 'waar alles toch dichtbij is'.

INHOUD

- 06 Van Asse tot Zaventem
- 10 Figurant
- 12 Op verkenning
- 13 Randatlas
- 17 Cultuurinterview
- 19 Bouwwerk
- 21 Politieke tongen

Twee walletjes

Carolien Smallegange groeide op in Hombeek bij Mechelen. 'Mijn jeugd speelde zich af op *den buiten* tussen de schapen en de koeien. Toen ik 13 jaar was, verhuisden we naar Laken. Ik groeide op in Brussel, studeerde kunstwetenschappen en werkte in het Vlaams Parlement en de IT-sector. Daarna studeerde ik in avondschool af als binnenhuisarchitecte. Nu ben ik projectmanager en volg ik werven op voor de inrichting van onder andere kantoren. Ik ben actief over heel Vlaanderen en Brussel. Mijn man Arno komt uit Nederland en werkt in de IT-sector, vaak voor internationale klanten. We zijn allebei zeer actief met onze job bezig, maar kiezen ook op tijd voor ontspanning. Zo ruilden we zes jaar geleden het centrum van Brussel in voor deze rustige woonwijk in Hamme. We verhuisden met onze zoon Victor (8), onze kat Plukje en de twee sociale kippen Beatrix en Victoria. Het zijn cochins, een ras van oude legkippen. Ze komen gemakkelijk op je schoot zitten, want ze houden van gezelschap.'

Goed verwend

Hamme is de kleinste deelgemeente van Merchtem. 'Het is hier echt goed om te wonen. We worden hier verwend. Werkelijk alles is in de buurt: een restaurant, een bakker, natuur. We eten in feite van twee walletjes. Merchtem noemt zich feestgemeente en er gebeurt ook wel veel. We pikken graag een activiteit mee, zoals de jaarmarkt en de kermis, en je kan er terecht in de vele eetgelegenheden. Willen we wat cultuur meepikken, dan is het gemeenschaps-

trum de Zandloper in Wemmel vlakbij. Ook het buurtfeest in onze straat is gezellig. Deze zomer kwamen er zomaar eventjes vijftig burensamen voor een gezellige barbecue.'

Met een drukke job is het niet altijd evident, maar als het kan gaan we graag op restaurant of nodigen we mensen uit om bij ons te komen eten. Ik wandel en fiets ook graag en wanneer ik helemaal wil ontspannen lees ik een bestseller.'

Verademing

Hamme ligt naast de drukke Brusselsesteenweg, met tijdens de spits heel wat files. 'Het is een verademing dat de gemeente maatregelen neemt om sluipverkeer te weren. Er kwam een zone 30 en een voorrang van rechts, zodat er trager wordt gereden. Merchtem legt ook fietspaden aan en besteedt meer aandacht aan de zwakke weggebruikers. Dat is een goede zaak.' Wat zijn de toekomstplannen? 'Met het gezin genieten van het leven. Ik zou me ook lokaal willen engageren. Tijdens de vakantieperiodes reizen we graag naar het Franse Leucate, een dikke 1.000 km van hier, niet ver van de Spaanse grens. Het is echt in *the middle of nowhere*. We ontdekten het toevallig en zijn er verknocht aan geraakt. Het is een klein surfparadijsje dat nog niet te toeristisch is. Je ziet er bijna geen hoogbouw en je kan er lekker eten. We doen er aan watersport: zeilen, snorkelen,... Mijn man gaat er ook diepzeeduiken. In de winter gaan we skiën in Frankrijk of Italië.' •

TEKST: Joris Herpol - FOTO: Filip Claessens

CULTUUR

Meergangenmenu met dans en sitarmuziek

'De muziek laten vloeien alsof de sitar door jou aan het spreken is.' CC De Factorij in Zaventem wordt op 9 december een beetje India met enkele Indiase gerechten, twee dansvoorstellingen en een sitar-concert.

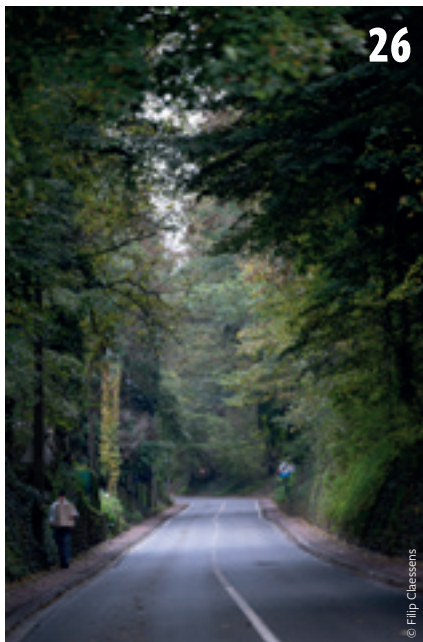
UIT IN DE RAND

EN OOK

- 04 Bonden en werkgevers over de economie in de Vlaamse Rand
- 09 Jonge wind Lisa Heyvaert uit Merchtem 'Achter elke hoek ligt magie'
- 18 Op zoek naar connectie tussen jeugd en politie
- 22 Nieuw nationaal park Brabantse Wouden
- 32 Gemengde gevoelens Maryse Soumarie uit Mauritius/Sint-Pieters-Leeuw

VERDELING RandKrant december wordt bus-aan-bus verdeeld in Meise, Merchtem, Asse, Wemmel, Dilbeek, Sint-Pieters-Leeuw, Drogenbos, Linkebeek, Beersel en Sint-Genesius-Rode.

26

GRANDKRANT

De langste steenweg loopt naar Luxemburg

Met zijn 192 km is de N4 de langste nationale weg van België. In de Vlaamse Rand passeert hij bijna 9 km over het grondgebied van Overijse.

© Filip Claessens

14

© David Legréve

24

© Daniel Gramados

20

© Filip Claessens

'Als mens wil je vooral blijven proberen'

'Waarom doen we zo vaak het tegenovergestelde van wat we zouden moeten doen?' Viviane De Muynck en Sidi Larbi Cherkaoui in Levenskunst..

Een poging om de ruimte te ordenen

De provincie Vlaams-Brabant legt de toekomstvisie op ruimtelijke ontwikkeling vast. Zuinig ruimtegebruik, kernversterking, ruimte voor natuur en water zijn de uitgangspunten.

Links: Steven Marchand
(ABVV)

Rechts: Jan Van Doren
(Voka Metropolitan)

Bonden en werkgevers

Samenwerken loont

In de reeks *Randlabeur* houden we de economie in onze regio tegen het licht. In deze aflevering komen een werkgeversorganisatie en een vakbond aan het woord over de evolutie naar een kenniseconomie en de uitdagingen die dat met zich meebrengt. En over de relatie met Brussel.

TEKST Jan Haeverans - FOTO Filip Claessens

Jan Van Doren is directeur van Voka Metropolitan, de Brusselse tak van het Vlaams netwerk van ondernemingen Voka. Al jaren pleit hij voor een nauwere band tussen Brussel en Vlaanderen. 'Brussel is sociaal-economisch groter dan het Brussels Gewest', zegt hij. 'Daarom is er meer samenwerking nodig, zeker met de Vlaamse Rand. Dat is geen politiek statement, maar het onder ogen zien van een sociaal-economische realiteit. De centrumfunctie van Brussel, nationaal en internationaal, is immers ook van levensbelang voor Vlaanderen.'

Structureel overleg

Daarom is er frequenter en structureler overleg nodig tussen beide gewesten, meent hij. Over mobiliteit bijvoorbeeld. 'Er

zijn steeds meer pendelbewegingen tussen Vlaanderen en Brussel, in beide richtingen. Voor de werken aan de Ring is er ook een akkoord met Brussel nodig over aansluitingen, voorstadsparkings, enzovoort. Maar de discussie daarover ontaardt al snel in een stellingenoorlog. *Vlaanderen wil enkel meer rijstroken en autoverkeer*, zeggen ze in Brussel. *Wij willen een vlottere doorstroming*, zegt Vlaanderen. Terwijl de twee gewesten ook veel gemeenschappelijk hebben. Ze pleiten beiden voor een *modal shift* (een verschuiving van transport naar meer openbaar vervoer, water, fiets, enzovoort, JH) en Brussel wil het transitverkeer langs sluipwegen door de stad beperken, wat ook de bedoeling is van Vlaanderen met de herinrichting van de Ring.'

Stellingenoorlog

De luchthaven is nog zo'n voorbeeld van een stellingenoorlog waar niemand beter van wordt. Van Doren: 'De luchthaven is een zeer belangrijke toegangspoort en bron van werkgelegenheid voor Vlaanderen én Brussel, maar het is ook een aanhoudende bron van conflict. We zouden er dus een akkoord over moeten bereiken waarin beide gewesten delen in de lusten en de lasten. Dat is essentieel voor de rechtszekerheid van de luchthaven, die een belangrijke internationale functie vervult.'

Een derde pijnpunt dat Van Doren aanhaalt, is de ruimtelijke planning. 'In de kanaalzone duwt Brussel de economische activiteit richting Vlaanderen, ten voordele van wonen aan het water. Ook Vilvoorde legt de nadruk op de residentiële functie aan het kanaal, terwijl dit toch een zone met een enorm economisch potentieel is, niet alleen voor distributie, transport via het water, maar ook voor bijvoorbeeld duurzame bedrijven die actief zijn in de circulaire economie, zoals herstelling en recyclage. Ook bedrijven die hinderlijk zijn in de stad, zouden hier onderdak kunnen vinden; nu wordt alles volgebouwd.'

Het kan wel degelijk anders. Van Doren: 'Voor de oude Navo-gebouwen in Brussel, op een site die over de grens met Vlaanderen loopt, hebben de twee gewesten een gemeenschappelijke visie kunnen ontwikkelen. En ook op het vlak van de arbeidsmarkt is er een goede samenwerking: Actiris en VDAB hebben een akkoord gesloten waardoor er een toename is van Brusselaars die in de Vlaamse Rand gaan werken. We moeten dus meer het nut van samenwerken zien en meer

overleggen in plaats van te wachten tot er problemen rijzen. Misschien hebben we daarvoor een nieuwe structuur nodig, een soort Vlaams-Brussels overlegcomité *Vliris*, naar analogie met Beliris (samenwerkingsakkoord tussen het Brussels Gewest en de federale staat, JH).’

De realiteit erkennen

Steven Marchand, provinciaal secretaris voor Vlaams-Brabant bij de socialistische vakbond ABVV, legt grotendeels dezelfde accenten. Ook hij juicht de samenwerking tussen VDAB en Actiris toe. ‘De werkloosheid in Vlaams-Brabant is heel laag, lager dan 5%. Dat is ook goed nieuws voor Brussel, waar er meer werklozen zijn. En al is er een mismatch tussen wat bedrijven vragen en de competenties van werkzoekenden, we moeten dat toch ook niet overdrijven. Vroeger was een vacature een soort *wenslijst* van de ideale kandidaat, maar bedrijven moeten beseffen dat ze die luxe niet meer hebben, dat de gevraagde competenties niet vanaf dag één aanwezig zijn. Ze moeten zelf inzetten in versterking van competenties, investeren in opleiding, taalcoaching. De realiteit van de arbeidsmarkt erkennen dus. En bedrijven spelen daar zeker op in, een modern HR-beleid past zich aan die situatie aan.’

Evolutie

Is de vakbond zelf nog wel aangepast aan de huidige situatie? We zijn immers geëvolueerd naar een kenniseconomie, de industrie is grotendeels verdwenen. Het antwoord van Marchand verrast: ‘Die evolutie ging geleidelijk, gespreid over enkele decennia, zodat we die op een natuurlijke manier hebben geabsorbeerd. Zo daalden de ledenaantallen van bijvoorbeeld de metaalvakbond, die sterk stond in de fabrieken in de Rand, maar zagen we een stijging in nieuwe sectoren. In Vlaams-Brabant is het aantal leden nooit gedaald, we zien zelfs een jaarlijkse groei van zo’n 2%. Het idee dat de neergang van de industrie ook de neergang van de vakbond betekent, klopt dus niet.’

Over die evolutie naar een kenniseconomie publiceerde Voka Metropolitan vorig jaar de opmerkelijke studie *Het Brussels kennis-kapitaal*. Elke nieuwe kennisjob, staat daarin te lezen, creëert nog eens twee andere jobs, waarvan één voor een kortgeschoolde. Het gaat dan om jobs in de schoonmaak, beveiliging, transport, catering, enzovoort. De veronderstelling dat de kenniseconomie kortgeschoolden uit de markt concurrenceert, is

dus niet correct. Van Doren: ‘Kennis, daar zijn we sterk in, daarop moeten we inzetten. Dat werd ook bevestigd door een studie van de Nationale Bank onlangs, waarin de Brusselse metropool werd vergeleken met andere metropolen. Er werd uitdrukkelijk in gezegd dat we veel potentie hebben, door onze kennis en ligging, maar dat het beter kan. Er is dus nood aan meer coördinatie, met respect voor ieders autonomie.’

“ **We zijn terecht fier op onze kenniseconomie, maar we hebben toch ook nog zo’n 30.000 jobs in de maakindustrie. Daar liggen nog heel wat mogelijkheden.**

Welvaart

Ook de vakbond ziet de evolutie van Vlaams-Brabant als *smarthub* positief in. Marchand: ‘Er is hier veel innovatie en dat zorgt voor welvaart. We zien eigenlijk alleen maar voordelen, ook voor de secundaire tewerkstelling. Al zijn er nog wel wat uitdagingen, zeker wat betreft de kwaliteit van de jobs. Er moet nog meer aandacht gaan naar de arbeidsomstandigheden, het evenwicht tussen werken en leven, het loon en dergelijke. Het is de rol van de vakbond om ervoor te zorgen dat iedereen mee is, dat iedereen een kwaliteitsvolle job heeft en we geen *working poor* hebben.’

Wat betreft de industrie lopen de meningen van vakbond en werkgevers eveneens behoorlijk gelijk. Van Doren van Voka Metropolitan pleitte hierboven al voor een economische herwaardering van de kanaalzone. Marchand van het ABVV voegt daaraan toe: ‘We zouden de maakindustrie

meer moeten koesteren. We zijn terecht fier op onze kenniseconomie, maar hebben toch ook nog zo’n 30.000 jobs in de maakindustrie. Daar liggen nog heel wat mogelijkheden, vooral in combinatie met technologie. Voor massaproductie hebben we letterlijk geen ruimte meer, wel voor duurzame, innovatieve projecten, voor nichespelers, voor circulaire economie.’

Nederlands op de werkvloer

En wat met de olifant in de kamer: de kennis van het Nederlands? Van Doren: ‘De trend naar meer diversiteit is volop bezig. Dus we moeten blijven inzetten op taalbeheersing en inburgering. De samenwerking met Brussel is dan zeker geen handicap, integendeel. Door de samenwerking met Actiris is er bijvoorbeeld meer interesse gekomen voor het Nederlands. Er is het besef dat kennis van het Nederlands een hefboom is voor werk. En dan heb je ook nog het succes van het Nederlandstalig onderwijs. De kennis van het Nederlands gaat er op vooruit. Bijkomende inspanningen blijven wel nodig.’ Marchand pleit ook op dat gebied voor realisme bij de werkgevers. ‘Als je een vacature uitschrijft, vraag je dan af welk taalniveau je echt nodig hebt. Voor iemand die bijvoorbeeld in een magazijn werkt, kan taalcoaching *on the job* volstaan, maar iemand die aan de balie zit, heeft dan weer een meer grondige taalkennis nodig.’

Tot slot nog een mooi initiatief voor mensen die ondanks alles moeilijk aan de bak komen. Marchand: ‘We hebben bij het ABVV Vlaams-Brabant het Ensemble-project. Langdurig werklozen met weinig perspectief krijgen een make-over met kapsters, stylisten, kledingadvies,... Op het einde van de dag hebben ze het perfecte ensemble en advies om te gaan solliciteren. De resultaten zijn enorm: hun zelfvertrouwen krijgt een boost en mensen gaan effectief beter solliciteren.’ ●

FR Syndicats et employeurs au sujet de l'économie

Le Rand et Bruxelles ont mutuellement besoin l'un de l'autre pour le développement socio-économique de la région. Concertations et coopérations rapportent plus que guerres et conflits en matière d'emploi, de mobilité ou rôle de l'aéroport. À ce propos, Steven Marchand de la FGTB précise: ‘Outre l'économie de la connaissance, nous devrions accorder plus d'importance à l'industrie manufacturière. À l'heure actuelle, on compte encore quelque 30.000 emplois dans l'industrie manufacturière. Il y a donc énormément d'opportunités à saisir dans ce domaine-là, surtout en combinaison avec la technologie. Il n'y a littéralement plus de place pour la production de masse, mais il en reste pour les projets durables et innovants, pour les acteurs de niche ou encore pour l'économie circulaire.’

© dli

Knopen en kronkels in Amelvonnesbeek

MEISE In de Plantentuin van Meise meandert opnieuw de Amelvonnesbeek, de grootste zijbeek van de Maalbeek. Tot voor kort liep de beek nog in een rechtgetrokken tracé. ‘Door de beek opnieuw te laten meanderen, vertraagt de waterafvoer en krijgt natte natuur meer kansen’, licht Koen Es van de Plantentuin toe. ‘Dit stuk beek is voortaan dubbel zo lang en kan maar liefst tien keer meer water bergen. Nadat de beek haar natuurlijke loop helemaal heeft teruggekregen, planten we een moerasbos aan. De hele zone langs de beek is overstromingsgebied waar het risico op wateroverlast, net als bij het hele stroomafwaartse traject, groot is. Later zullen ook andere beken in de buurt worden aangepakt.’ Het

project is het eerste wapenfeit van Water+Land+Schap, een programma dat wordt gefinancierd met middelen uit de Blue Deal. In de Noordrand focust het programma op de uitdagingen qua water en droogte in de Maalbeek-, Amelvonnesbeek- en Tangebeekvallei. ‘De Vlaamse Rand deelt extra in de klappen bij natte en droge extremen. De beekvalleien zijn hier nog erg smal, zowel in de open ruimte als in de bebouwde gebieden’, zegt Wim Solie van het Regionaal Landschap Brabantse Kouters. ‘Door de hoge graad van verstedelijking is de oppervlakte ook heel verzegeld. Om het landschap duurzaam te wapenen tegen de weersextremen moeten we oplossingen zoeken op de landbouwkouters en in de beekvalleien.’ - TD

Vlabinvest investeert in lokaal dienstencentrum

SINT-PIETERS-LEEUEW De gemeente Sint-Pieters-Leeuw bouwt op de Wilgenhofs site in de Vanhouchestraat een nieuw lokaal dienstencentrum. De nieuwbouw van zo’n 435 m² zal bestaan uit een grote polyvalente zaal, een activiteitenlokaal, vergaderlokalen, stockageruimte en burelen. Buiten komt er een ruim terras, vier petanquebanen en een bovengrondse parking. Vlak bij het nieuwe dienstencentrum ligt het woonzorgcentrum Sint-Antonius met 25 assistentiewoningen en een sociale woonwijk. Het centrum zal buurtgerichte zorg bieden, hoofdzakelijk voor ouderen, mensen met een zorgbehoefte en mantelzorgers. Het project krijgt een subsidie van iets meer dan 300.000 euro van het Vlabinvest Zorgfonds. ‘Via Vlabinvest Zorg investeren we in infrastructuurprojecten van zorgactoren’, zegt Gunther Coppens (N-VA), gedeputeerde en voorzitter van Vlabinvest. ‘De zorgvoorzieningen kunnen deze investeringen gebruiken voor nieuwbouwprojecten en verbouwingen. Dankzij zulke initiatieven kunnen we het zorgaanbod in de Vlaamse Rand versterken.’ - TD

© dli

© dfl

Renovatie Prinsenkasteel

GRIMBERGEN Goed nieuws voor het Prinsenkasteel in Grimbergen. De renovatie van het 14^e eeuwse Prinsenkasteel in Grimbergen kan volgend jaar starten. De gemeente krijgt hiervoor een subsidie van de Vlaamse overheid van net geen half miljoen euro. In de jaren 1990 werden er al een aantal dringende herstellingswerken uitgevoerd aan de donjon en de ruïne, maar intussen is de toestand opnieuw precair. De gemeente hoopt in februari 2024 te kunnen starten met de werken, die ongeveer twee jaar zullen duren. ‘Dringende instandhoudingswerken moeten er in de eerste plaats voor zorgen dat de resten van het kasteel niet verder aftakelen. Na de werken kom je nog meer te weten over het kasteel en de technieken waarmee het werd gebouwd’, zegt Steven De Waele van het Museum voor Oudere Technieken. Om de werken vlot te laten verlopen, zal er in de slotgracht een werfweg worden aangelegd. De vissen zijn intussen uit het water gehaald. ‘Bij de start van de werken zal de vijver leeg zijn’, zegt schepen van Erfgoedbeleid Karlijne Van Bree (Vernieuwing). ‘De aanwezige eenden zullen van nature op zoek gaan naar een tijdelijk onderkomen elders. Tijdens de werken wordt rekening gehouden met de vleermuizen die in de kelders van het kasteel verblijven. Na de werken zullen de kelders nog beter ingericht worden als vleermuizenverblijf.’ - TD

Met vallen en opstaan

HOFSTADE In Hofstade, deelgemeente van Zemst, is een nieuw indoor skatepark geopend. Het skateparadijs bevindt zich op de plek waar vroeger het zwembad was, vlakbij het domein van Sport Vlaanderen. ‘De skatesport is aan een opmars bezig. Vandaag zijn er in Vlaanderen 14 clubs met in totaal meer dan 1.500 leden. Dat zijn er 10 keer meer dan in 2019’, zegt Vlaams minister van Sport Ben Weyts (N-VA) die 3,3 miljoen euro investeerde in het project. ‘Het nieuwe skatepark van 1.550 m² heeft zowel een recreatief parcours, waar zelfs beginnende skaters terecht kunnen, als een parcours op maat van topsporters als Lore Bruggeman en Noah De Jaegher die zich voorbereiden op toernooien. De nieuwe infrastructuur is uitgerust met een speciaal camerasysteem waarmee trainers snel en efficiënt videoanalyses kunnen doen. Het nieuwe skatepark wordt het epicentrum van de voorbereidingen in aanloop naar de Olympische Spelen volgend jaar in Parijs.’ - TD

Parlangi

BRUSSEL Vlaamse studenten helpen sinds een paar weken Brusselse leerlingen om Nederlands te leren. Ze doen dat in het kader van het nieuwe scholenproject Parlangi@Brussels. ‘Een taal leer je het best door ze te spreken met moedertaalsprekers’, zegt Ad Geudens, oprichter van Parlangi. ‘Dat is precies wat Brusselse leerlingen met een anderstalige achtergrond kunnen doen dankzij het project. Vlaamse hogeschoolstudenten helpen hen in één-op-één-video gesprekken om Nederlands te oefenen. Taal verbindt en als we met dit project Brusselse en Vlaamse jongeren dichter bij elkaar kunnen brengen, is onze missie geslaagd. Onze droom is uiteindelijk om alle scholen, hogescholen en universiteiten de mogelijkheid te geven om deel te nemen aan deze digitale uitwisseling.’ Het Sint-Niklaasinstituut in Anderlecht, op de grens met Sint-Pieters-Leeuw, is alvast enthousiast over het project. ‘We hebben veel leerlingen met capaciteiten, waarbij de mindere kennis van het Nederlands een invloed heeft op de studieresultaten en dus ook op de slaagkansen. Alle mogelijkheden om hun kennis van het Nederlands te verhogen, grijpen we aan’, zegt Hilde Devillé van het Sint-Niklaasinstituut. - TD

DE MAAND

- Met uitzondering van de Alsebergsesteenweg (50 km/u) mag je binnenkort op de gemeentewegen in **Linkebeek** niet sneller dan 30 km/u rijden.
- Dirk Vandervoort (57) uit **Merchtem** is wereldkampioen judo geworden bij de veteranen in de categorie tot 90 kg.
- Het Agentschap Wegen en Verkeer bereidt een trajectcontrole voor op de A12 ter hoogte van de Plantentuin in **Meise**.
- Gemeenschapscentrum de Moelie in **Linkebeek** zoekt nieuwe uitbaters voor het cultuurcafé Friends Bar.
- De glasbollen in de Incovo-gemeenten **Vilvoorde, Zemst, Machelen, Meise** en **Londerzeel** worden vernieuwd door iets grotere die voorzien zijn van geluidsdemping en afsluitkleppen.
- **Sint-Genesius-Rode** investeert 1,8 miljoen euro om acht appartementen in de Termeulenstraat om te vormen tot betaalbare woningen.
- Voortaan kan je in **Wemmel** gebruikmaken van twee elektrische deelwagens van Cambio.
- Buurtbewoners van het Heimbeekveld en de Sneek in **Eversem** vragen dringend maatregelen om overstromingen tegen te gaan.
- Delhaize **Grimbergen** is het achtste van in totaal 128 warenhuizen dat is overgenomen door zelfstandige uitbaters.
- Het slukstortprobleem aan de glasbollen in **Strombeek** is zo groot dat de gemeente de glasbollen laat weghalen.
- Zo’n 600 omwonenden van de luchthaven en milieuverenigingen protesteren tegen de nachtvluchten en de uitbreidingsplannen van de luchthaven in **Zaventem**.

- Het dorpsplein van **Peizegem** wordt volgend jaar heraangelegd.
- In 2025 beginnen de grote werken aan de Ring rond Brussel tussen de verkeersknooppunten van **Machelen en Zaventem**.
- Op de grens van **Zellik** en **Ganshoren** is de nieuwe voetgangersbrug over de spoorlijn tussen Brussel en Denderleeuw geopend.
- Na een testperiode van bijna twee jaar worden de slagbomen in de Helman de Grimberghelaan en de Haagbeuk in de schoolomgeving van het Prinsenhof in **Grimbergen** definitief.
- Een superzomer met 2,4 miljoen passagiers zorgde voor de eerste winst voor Brussels Airlines in vijf jaar tijd. De luchtvaartmaatschappij is ook op zoek naar 360 nieuwe werkkrachten.
- De provincie Vlaams-Brabant, de Vlaamse overheid en de gemeente **Zaventem** voerden erosiebestrijdingswerken uit aan het knelpunt ter hoogte van de Jean Monnetwijk.
- Het beschermde landschap Zevenbronnen in **Sint-Genesius-Rode, Alsemberg en Dworp** wordt een stukje kleiner.
- Carol Vercarre (43) legde de eed af als procureur des Konings van het parket **Halle-Vilvoorde**.
- Met provinciale steun worden twee nieuwe kinderopvangverblijven gebouwd in **Asse** en **Sint-Pieters-Leeuw**, goed voor 56 extra plaatsen.
- **Grimbergen** krijgt 200.000 euro subsidie om het voormalige vredegericht om te bouwen tot een jeugdsite.
- De politiezone **Grimbergen** heeft een nieuwe ultramoderne snelheidsradar in gebruik genomen.
- Het restaurant Het Mosselhuis in de Leuvensestraat in **Vilvoorde** sluit na 51 jaar de deuren. Het pand wordt verkocht.
- Na een sluiting van drie maanden heropende in **Hoeilaart** op 11 november het iconische Nerocafé.
- BRIO, het Brussels Informatie-, Documentatie- en Onderzoekscentrum organiseert op 1 december een studiedag over hoe goed het Brussels onderwijs aansluit bij de vraag naar tewerkstelling in de Vlaamse Rand. - JH

© d1

①

Artistieke nightclubbing

VILVOORDE Het Horst Arts & Music Festival in Vilvoorde wordt tien jaar en viert dat met een tijdelijke artistieke nachtclub. Horst verhuisde na zijn eerste editie in 2013 van het gelijknamige kasteel in Holsbeek naar de Asiat-site in Vilvoorde. 'In die tien jaar groeide Horst Arts & Music uit tot een internationaal gerenommeerd platform voor vooruitstrevende elektronische muziek, in-situ beeldende kunst en inventieve architectuur', zegt Mattias Staelens van Horst Arts & Music. Tijdens de voorbije edities vroeg de organisatie aan kunstenaars, ontwerpers en architecten om een nieuwe plek uit te denken die fungeerde als tijdelijke club. 'We gaven de opdracht aan Jozef Wouters en Carolin Gieszner om een ontwerp en scenografie voor deze tijdelijke, artistieke nachtclub te realiseren. Het resultaat is een grote spiraalvormige structuur, die éénmaal vol, het gevoel van een menselijke tornado geeft. De link met de *elementen* wordt op verschillende plaatsen in de nachtclub gezocht. Na de wind van de tornado, kan je ook vuur en water ervaren.' - TD

f De Horst Arts & Music Club is nog open tot midden maart 2024, www.horstartsandmusic.com

Geld voor de fiets

VLAAMSE RAND In het kader van het Kopenhagenplan dat de Vlaamse overheid in 2020 lanceerde ter ondersteuning van investeringen in de lokale fietsinfrastructuur hebben 14 van de 19 randgemeenten subsidies aangevraagd. Voor elke 2 euro die het lokale bestuur hierin investeert, legt de Vlaamse overheid 1 euro bij. Voor de 218 Vlaamse gemeenten die projecten indienen, trekt de Vlaamse regering in totaal 112 miljoen euro uit, waarvan 7 miljoen voor de 14 randgemeenten.

Uit het antwoord van voormalig Vlaams minister Bart Somers (Open VLD) op een schriftelijke vraag van Arnout Coel (N-VA) blijkt dat de projectstuurgroep van de Vervoersregio Vlaamse Rand tot dusver de ingediende projecten goedkeurde van Asse (2 projecten), Beersel (1), Dilbeek (5), Grimbergen (6), Merchtem (8), Vilvoorde (1) en Zaventem (1). Ook Hoeilaart, Meise, Overijse, Sint-Genesius-Rode, Sint-Pieters-Leeuw, Ternat, Zaventem en Wezembeek-Oppem dienden projecten in.

Dilbeek legt met de 450.000 euro die het krijgt de Neerstraat, Bruine-Lieve-Heerstraat, Horekensweg en Vlaanderenlaan en het kruispunt Neerstraat-Wolsemstraat fietsvriendelijker aan. Grimbergen kan rekenen op 859.000 euro voor investeringen in de Prinsenstraat, Kruisstraat, Beigemsesteenweg, Sparrenlaan, Veldkantstraat, Nieuwenroodsesteenweg en het kruispunt Benedestraat-Kerkstraat. In Asse worden met 1,2 miljoen euro fietspaden aangelegd aan de Brusselsesteenweg-Vliegwezenlaan en Muurveld-Hofveld-Blokklaan. Merchtem (299.000 euro) realiseert fietsprojecten aan de Kattestraat, Stationsstraat, Bollestraat, Linthoutstraat, tussen Middelstraat en Peisegemstraat, het OCMW-park en Hoge Wei. Er komen ook fietsbrugjes over de Stambeek (OCMW-park) en Grote Molenbeek (Langevelde). - LVH

‘Achter elke hoek ligt magie’

Lisa Heyvaert (20) uit Merchtem schreef al korte verhalen en gedichten van toen ze tien was. Drie jaar geleden bracht ze de dichtbundel *Lieveheersbeestje* uit. Hoe ziet de wereld van deze student taal- en letterkunde eruit?

TEKST Michaël Bellon – FOTO Filip Claessens

Wat kan jij dat veel andere mensen niet kunnen?

‘Mijn beschikbare tijd goed indelen. Ik heb veel hobby’s. Tegenwoordig volg ik lessen moderne dans en theater, en speel ik viool in een strijkorkest. Daarnaast schrijf ik poëzie. Het is niet evident om dat allemaal met mijn studies te combineren, maar tot nu toe lukt het.’

Waar kijk je in het dagelijks leven vaak tegenop?

‘Telefoongesprekken. Een afkeer die bij veel van mijn leeftijdsgenoten leeft. Aan de telefoon is het moeilijker om je gesprekspartner te begrijpen, want je krijgt geen lichaamstaal of mimiek mee. Bij chattaal ook niet, maar daar kan je dat opvangen door emoji’s. Op berichten ben je ook niet verplicht om onmiddellijk te reageren.’

Wanneer ervaar je echte geluksmomenten?

‘De momenten die mij het meest tot rust doen komen, zijn de avonden alleen op mijn kamer wanneer het leven in huis en op straat uitgestorven is. Dan voelt het alsof de tijd stilstaat en alles mogelijk lijkt. Van die rust kan ik genieten, maar tegelijkertijd doet het mij ook veel deugd om tijd te spenderen met mijn vrienden.’

Wat maakt je ongelukkig?

‘Naar het nieuws kijken, soms. Het is heel

ingrijpend om iemand te moeten verliezen, maar in het journaal zijn massale overlijdens eigenlijk alledaags geworden. Die overledenen laten nochtans evengoed een leegte achter. Ik voel vooral onbegrip voor mensen om wat ze elkaar soms aandoen.’

Welk voorwerp zou je niet kunnen missen, behalve je smartphone?

‘Ontzettend cliché, maar: mijn laptop. Een computer is belangrijk voor mijn studies, maar ook voor een groot deel van mijn vrijetijdsbesteding, bijvoorbeeld omdat mijn games erop staan. Eigenlijk is het apparaat al oud en traag, maar voorlopig wil ik er nog geen afstand van doen.’

Wat is het beste dat de digitale wereld heeft voortgebracht?

‘De mogelijkheid om contact te leggen met mensen van over de hele wereld. Ik heb een app (slowly) die online de ervaring van briefwisseling simuleert. Daarmee kun je brieven schrijven en leuke postzegels versturen naar mensen overal ter wereld. Ik reis niet veel, maar die app biedt mij de mogelijkheid om mensen uit allerlei verschillende culturen te ontmoeten en over hun ervaringen te lezen.’

Wie is je favoriete personage en waarom?

‘Ik heb een speciale voorliefde voor Mary Poppins, de oppas die streng en uitermate verantwoordelijk lijkt, maar vanbinnen

eigenlijk nog een met verwondering vervuld kind is. Ze staat voor het idee dat achter elke hoek magie te vinden is, als je het maar wilt zien, en dat plezier niet hoeft te verdwijnen met de kindertijd. Dat vind ik een belangrijke boodschap.’

Wat wil je later worden?

‘Als kind wilde ik vanalles zijn. Eerst zangeres, dan modeontwerpster, dan schrijfster. Hoewel ik hoop dat ik kan blijven schrijven, wil ik dat met een andere job combineren. Stiekem zou ik een soort vertaler voor Disney willen worden, maar voor de rest heb ik geen idee.’

Wat is het mooiste plekje in je omgeving?

‘Achter ons huis loopt een mooi en rustig wegje waar ik graag ga wandelen. Vaak heb je er enkel het gezelschap van een eenzame fietser of jogger. Hoewel het niet ver weg is, voelt het alsof je er kan ontsnappen aan de bewoonde wereld.’

De dichtbundel *Lieveheersbeestje* van Lisa Heyvaert kan je bestellen bij Uitgeverij Het Punt, Standaard Boekhandel, of – gesignd – bij Lisa zelf:

✉ lisa.heyvaert@telenet.be

📱 [lisa.heyvaert.3](https://www.instagram.com/lisa.heyvaert.3)

Brussel en de Rand: de ultieme haat-liefde verhouding

Van maandag tot woensdag zit hij in Oxford, maar hij blijft een Vlaamse Brusselaar. België en Brussel laten historicus en politiek denker Anton Jäger niet los.

TEKST Anne Peeters – FOTO Filip Claessens

Hij werkte twee jaar als post-doctoraal onderzoeker aan het Hoger Instituut voor Wijsbegeerte in Leuven. Sinds het begin van dit academiejaar heeft Anton Jäger een positie aan de prestigieuze universiteit van Oxford. Van maandag tot woensdag zit hij in Engeland, maar hij blijft wel in Brussel wonen. Eerder studeerde hij filosofie en geschiedenis in Essex en Cambridge. ‘Daarna ben ik in Leuven met een doctoraat geschiedenis als een vreemde vogel in het departement filosofie terecht gekomen. Mijn terrein is eigenlijk de geschiedenis van het politieke denken.’

Vanwaar die interesse voor de geschiedenis van het politieke denken?

‘Dat is onbewust gegroeid. Belgen en Brusselaars groeien in een heel verwarrend land op. Mensen die op vlak van politiek een beetje zicht op hun eigen leven willen krijgen, moeten zich bijna historisch verdiepen in de voorgeschiedenis van de instellingen en in de context waarin ze opgroeien en leven. In die zin is het een beetje je plaats zoeken in de wereld. Hoe verhoud ik me ten opzichte van

al die instituten? Waar komen die vandaan? Waarom zijn die er en hoe kan ik er invloed op uitoefenen? Het heeft te maken met gelaagdheid en meertaligheid. Hoe interpreter je de wereld in België, in Brussel? Het klinkt wat oubollig, maar het liefst noem ik me publicist, iemand die aan het publieke debat probeert deel te nemen.’

Speelde je Brusselse achtergrond mee bij die nieuwsgierigheid?

‘Ik denk het wel. Het klopt dat er iets verwarrens of desoriënterends is aan Brussel, vooral als Vlaamse Brusselaar, die vreemde minderheid. Een Brusselaar in de 21e eeuw voelt zich verdwaald. Brussel is een verweesde stad. Zowel haar heden als haar toekomst is onduidelijk. De enige manier om daar grip op te krijgen is politiek diep na te denken over hoe Brussel op deze plek is beland.’

Mensen uit Parijs en Londen zijn erg gesteld op hun stad. In Brussel lijkt het hoogst haalbare: onbekend is onbemind. Hoe komt dat?

‘Het verschil met Parijs, Londen of Berlijn is opvallend. Dat zijn steden waar de nationale

elite zich sterk identificeert met de hoofdstad als zetel van hun macht. Londen is het financiële centrum en de zetel van de parlementaire democratie. In Frankrijk is Parijs het hoofd, terwijl de rest van het land een beetje als lichaam wordt gezien. Brussel is een artificiële constructie. Het was de zetel voor een specifieke burgerlijke 19e eeuwse elite. Vanaf het moment dat die in de 20e eeuw van het toneel verdwijnt en er zowel een meer Vlaamse als een soort internationale elite de macht krijgt, is de functie van Brussel binnen België en Europa onduidelijker geworden. Brussel heeft daarmee haar historische rol verloren. Dat is wat ik bedoel met die *verwezing*. Beide ouders, Vlaanderen en Wallonië, kijken stiefmoederlijk naar de stad. Dat uit zich ook economisch. In de 20e

“De Rand kan verbrussen, maar dat betekent niet dat het Brussel kan worden.”

eeuw, en vooral na de de-industrialisering, is Brussel een soort van transitzone geworden. Behalve een permanente werf is het ook een plek die door heel veel niet-Brusselaars gebruikt wordt voor zaken, waarna ze weer vertrekken.

Dan is er nog die culturele specificiteit. De diversiteit die je in Brussel aantreft, is de grootste ter wereld na Dubai – en in Dubai is die uitermate artificieel. Dat heeft tot gevolg dat er in Brussel geen duidelijke leidcultuur is. Als je aan iemand die naar Parijs of Londen verhuist, vraagt om zich te integreren, dan is dat een oproep – je kan het er eens of oneens mee zijn – die niet zinledig is. Je kan je aanpassen aan de dragende cultuur. Dat is in Brussel helemaal niet het geval. Er is geen Brusselse elite. De elite die er wel zit, is een elite die zich niet identificeert met de stad. Dat betekent ook dat Brusselaars met een type diversiteit opgezadeld zitten die geen enkel leiderschap tolereert. Dat is heel interessant. Het geeft Brussel een bepaalde openheid en tolerantie die elders heel moeilijk te vinden is. Aan de andere kant is het ook

EN Brussels and de Rand, a love-hate relationship?

‘There is something perplexing or disorienting about Brussels. Brussels residents are now experiencing a sense of bewilderment in the 21st century. Brussels is a city without any direction, its present and future are unclear. Instead of a debate being initiated about everyone’s aspirations for the future of the country and Brussels, media conflicts are being waged that contribute nothing at all to these essential questions. We must boldly tackle the Belgian question: what is the unifying principle that will bind together the new Belgium? If not the national football team, the Red Devils, what else could act as a cohesive force? Over the last two centuries, Belgium has forged a tapestry of social and economic accomplishments, cultivating a generous welfare state. These strides have undeniably unfolded within the confines of a Belgian context. Do we want to safeguard this legacy?’

Ⓜ **NAAM** Anton Jäger – **WOONPLAATS** Brussel – **BEROEP** Historicus en politiek denker

heel verwarrend. Hoe vind je een antwoord op de vraag hoe het met Brussel verder moet in de 21e eeuw?

Wat betekent dat voor de verhouding tussen Brussel en de Vlaamse Rand?

‘Dat is een ingewikkelde vraag. Politiek is de stad aan het vervreemden van de rest van het land. Een bepaald Brussel-gevoel is in opmars, iets wat ik ook in mijn eigen kringen merk. Ik voel me eerder een Vlaamse Brusselaar dan een Brusselse Vlaming. Dat heeft ook te maken met dat de hoofdstad verder en verder wegdrijft van de andere landsdelen, maar administratief en economisch Brussel volledig vervlochten blijft met en zelfs afhankelijk is van de rest van het land. Dat politieke bewustzijn staat dus haaks op de realiteit. In de verhouding met de Rand is dat heel goed zichtbaar, in de zin dat de Rand zich steeds sterker aan Brussel hecht.’

Wordt de Rand stilaan een stukje Brussel?

‘Je kunt stellen dat de Rand opnieuw *verbrusselt*. Niet op een manier zoals in de jaren 1970 en de toenmalige opkomst van het FDF. Toen betekende verbrusseling verfransing, met een Brusselse middenklasse die als een olievlek aan expansie deed buiten Brussel. Wat we vandaag zien, is moeilijk te vergelijken met die olievlek. Wel oefent Brussel een bepaalde culturele zwaartekracht uit waartoe de Rand zich aangetrokken voelt, maar de Rand behoort nog altijd tot een andere entiteit. In de Belgische staatsstructuur zitten ook allemaal garanties zodat Brussel zich de facto niet kan uitbreiden, toch niet in de officiële

zin, naar delen van de Rand. De Rand kan verbrusselen, maar dat betekent niet dat het Brussel kan worden. Er is door de toegenomen etniciteit geen dominante taalgroep meer. Er spelen nog wel verfransingskwesaties, dat ontken ik niet, maar er is een grote verschuiving. Vroeger was er de vraag naar een homogeen Franstalig Brussel dat zich uitbreidde naar Vlaanderen, nu is er geen homogeen Franstalig Brussel meer. Je ziet dat de Rand zich enerzijds bedreigd voelt door die diversiteit, maar anderzijds merk ik ook dat mensen eigenlijk wel graag in de buurt van Brussel wonen. Er is frustratie over hoe Brussel zich uitbreidt, maar tegelijk is er ook de mogelijkheid om landelijk te wonen en tóch een echte grootstad in je buurt te hebben. Dat wordt geapprecieerd in de Rand, ondanks de ambiguïteit die bij de aanwezigheid van Brussel komt kijken. Je zou het kunnen omschrijven als de ultieme haat-liefde verhouding.’

De Belgische politiek is door onze institutionele gelaagdheid niet eenvoudig. Dat geldt nog meer voor Brussel. Is dat nog werkbaar?

‘Deze institutionele gelaagdheid is op weinig andere plekken ter wereld te vinden. De vraag is of dat nog werkbaar is in de realiteit. Hebben we te maken met koterij, met het risico dat de boel instort als net dat ene kot te veel wordt bijgebouwd? Het is onmiskenbaar dat die complexiteit op den duur inefficiëntie in de hand werkt. Kijk, een complexe sociale realiteit vergt ook complexe institutionele oplossingen.’

‘Waarom is onze sociale zekerheid zo complex? Omdat we met een samenleving

zitten waar de noden ook heel complex zijn. Dat onderscheid moet je – zeker in België – wel maken: wat is er onnodig en destructief complex en wat is een noodzakelijke *bric à brac* die onvermijdelijk is omdat onze samenleving zelf zo ingewikkeld in elkaar steekt? Ik denk niet dat er institutionele wonderoplossingen zijn. We zitten met een complexe staat, een complex land en een complexe samenleving. Het is een gigantische evenwichtsoefening. Daarbij is er een proces van ontzuiling aan de gang. De lijm van het Belgische huis is aan het smelten. Vandaar ook dat iedereen bang de verkiezingen van 2024 afwacht. België is zeker niet de enige regio in West-Europa waar extreemrechts zo sterk staat. Er moet een debat komen over de vraag wat iedereen echt wil met de toekomst van het land en Brussel. In de plaats daarvan worden er mediarellen uitgevochten die niets aan die essentiële vragen bijdragen.’

‘We moeten de Belgische vraag durven stellen: wat is het bindmiddel van het nieuwe België, als er ooit een nieuw België komt? Dat zullen niet de Rode Duivels zijn. Wat dan wel? De afgelopen tweehonderd jaar heeft België een reeks sociale en economische verworvenheden opgebouwd, een genereuze welvaartsstaat. We hebben een economie waarmee we tot de rijkste regio’s ter wereld behoren. Dat patrimonium is binnen een Belgische ruimte tot stand gekomen. Willen we dat behouden? En als we dat willen behouden: wat is de erfenis van 200 jaar België? Willen we die bij het grofvuil zetten? Wat doen we met verworvenheden als de sociale zekerheid, het onderwijs, de burgerrechten?’ ●

Een siertuin goed voor mens en natuur

Het gaat niet bijster goed met de natuur. Veel van de oorzaken zijn bekend, maar ... daar gaat deze tekst niet over. Ook niet over hoe erg het nu precies is gesteld met het verdwijnen van een aantal soorten. Nee, we bekijken wat we er zelf aan kunnen doen zonder ons daarvoor luid op de borst te moeten kloppen. Handen uit de mouwen!

TEKST Herman Dierickx - FOTO Filip Claessens

Het goede nieuws: onze regio leent zich daartoe. De bodemverscheidenheid in de Vlaamse Rand is een geweldige schat die ons zo in de schoot wordt geworpen. Als we daar op inspelen, zit de natuur gebeiteld. Heel wat mensen zien het potentieel. Zoals bijvoorbeeld de amateur natuurfotografen Jens Goos of Hedwig en Mia Hemelhof-Hellemans waarmee ik voor de plaatselijke gemeenschapskrant buurten in Sint-Genesius-Rode op wandel ging.

Hoe doe je dat?

Goos formuleerde het zo: 'We hebben nog slechts kleine groene plekje's, maar ze zijn dikwijls heel bijzonder. Als we erin slagen de kwaliteit nog te verbeteren, zitten we goed.' Hemelhof stelde vast 'dat er in Rode zo veel speciale natuurplekje's zijn die we moeten koesteren. Alleen al het reliëf draagt daartoe bij.' Twee keer de nagel op de kop. En twee keer een perspectief om zelf iets mee te doen. Het valt op dat veel inwoners van de Rand zich bewust zijn van de ecologische waarde van hun leefomgeving.

Alleen is het niet altijd duidelijk hoe ze daar zelf op kunnen inspelen. Als ze hun tuin een ecologische invulling geven, draagt dat zeker bij aan de lokale biodiversiteit. Daar zijn steeds meer mensen toe bereid, maar hoe doe je dat? Wat je daar zoal over leest of hoort, is niet altijd even duidelijk. De ene zegt zus, de andere zo. Allebei zijn ze overtuigd van hun gelijk, maar jij staat er wat besluiteloos bij. Klinkt vertrouwd?

Kleine stapstenen

Praktijkervaring heeft echter geleerd dat het niet zo moeilijk is om zelf de hand aan de ecologische ploeg te slaan. De aanleg van een eigen ecologische tuin kan je samenvatten in een vijftigtal basisprincipes. Welnu, grijp je kans. Vanaf deze maand geven we in de rubriek middenin van elke editie van RandKrant een basistip mee. Daaruit zal blijken hoe eenvoudig het werkt. Alle tips zijn gebaseerd op veldervaring, gecombineerd met een onderbouwde achtergrond.

In de Rand is veel mogelijk. Ook op het nabije platteland en in de stad kan je de natuur een stevig duwtje in de rug geven. Als je er de nodige aandacht voor hebt, stel je vast dat het werkt. Of die tuin nu groot of klein is,

“ Onderschat niet wat je persoonlijke bijdrage kan betekenen om de ecologie in de Rand te verbeteren.

maakt niet veel uit. We nemen telkens het voorbeeld van een kleine tuin tussen vijftig en vijfenzeventig vierkante meter. Groter of kleiner kan natuurlijk ook, maar met dit beperkt aantal vierkante meter bestrijken we het overgrote deel van de tuinen in de Rand. Het zijn evenzoveel kleine stapstenen met veel natuur passend in een groter netwerk van zoveel duizenden tuinen, natuurgebieden, beken en rivieren, (spoor)wegen,... Gezien de enorme verscheidenheid aan bodemtypes betekent dit een enorme

Een Rand van zake

verscheidenheid aan natuurwaarden. Het ene is namelijk onlosmakelijk verbonden met het andere. Dat is al een eerste tip. Op het einde van de rit weet je wat gedaan en draag je bij aan de noodzakelijke vernatuurlijking van onze leefomgeving. Wat goed is voor de natuur is ook goed voor de mens.

Een netwerk

Zo proberen we het versnipperde landschap opnieuw te doen aansluiten op een blauw-groen netwerk. Dat ligt er op veel plaatsen gehavend bij omdat we grote oppervlakten hebben volgebouwd en allerlei straten en wegen hebben aangelegd. Dat zijn veelal onneembare hindernissen voor planten en minder mobiele dieren. Die hebben het moeilijk. Zij zijn gebaat bij meer natuurlijke tuinen met betere verbindingen.

Zo is Arnout uit Duisburg er jaren geleden zelf aan begonnen in zijn tuin van ongeveer honderd vierkante meter. Op een mooie zomerdag gonsde het er van de zweefvliegen en bijen. 'De eerste inrichting vroeg wel wat werk, maar daarna valt het best mee. De natuur werkt voor jou, en de moeite om hier en daar wat aan te passen, is zo beperkt dat mijn siertuin nu nog nauwelijks werk vraagt.'

De overheid zoals het Agentschap voor Natuur & Bos (ANB), de Vlaamse Landmaatschappij (VLM), instanties als Aquafin, ngo's als Natuurpunt doen allemaal hun best om voor onze natuur te zorgen. Als ook bedrijven en particulieren meedoen dan zijn dat weer veel vierkante meters robuuste natuur die er bijkomen. Elke vierkante meter telt, net zoals elke druppel telt voor de waterhuishouding. Onderschat niet wat je persoonlijke bijdrage kan betekenen om de situatie te verbeteren. ●

In juni 2022 viel het startschot van Randatlas. Alseberg beet de spits af voor een cultuur- en erfgoedproject van ongeziene omvang en op maat van de Rand. Van Sint-Genesius-Rode in het zuiden tot Sint-Stevens-Woluwe in het noorden reisde Randatlas langs alle soorten wijken, scholen, verzorgingscentra en andere bijzondere of banale plekken in de Rand. Nu, één en een half jaar later en zo'n 15 kampen verder maken we hier de balans van wat Randatlas intussen opleverde. Maar wat was Randatlas ook alweer?

TEKST Koen Demarsin - FOTO Filip Claessens

Stukje geluk

Er bestaan heel wat cijfers over de Rand die een inzicht geven in hoe de streek beweegt en verandert. Regelmatig bespreken we die hier in RandKrant. Maar we hebben niet altijd een goed zicht op wat er achter die cijfers zit. Randatlas ging op zoek naar de mensen achter de cijfers en hun verhalen die soms onder de oppervlakte verborgen blijven. Zo vonden we enkele opvallende conclusies. Soms zijn ze plaatselijk en veelbetekenend, bijvoorbeeld de opvallende bereidheid die we tegenkwamen in de overwegend Franstalige wijk Middenhut in Sint-Genesius-Rode om ook Nederlands te spreken. Een hoopvolle vaststelling. Of wat met het feit dat vele bewoners die we spraken, van welke achtergrond ook, in de Rand op zoek gaan naar hun stukje geluk in de luwte van de stad en hier al bij al tevreden terecht zijn gekomen? Dat is meer dan een positieve voetnoot naast de cijfergegevens.

Verbinden

Al die gegevens kwamen er dankzij de

mensen die we spraken: op straat, school, aan onze kaartentafel tijdens de rondreizende Randatlas kampen, enzoverder. Zo gaven we randbewoners een stem op de plek die voor hen herkenbaar was. Soms voor het eerst. Soms dachten ze ook voor het eerst na over hun plek of verwoordden ze voor het eerst wat hen hier brengt, bindt, aantrekt of afstoot. Randatlas is een experiment in mensen verbinden, want het is niet altijd eenvoudig om mensen in contact te brengen in een omgeving die snel verandert. Vraag maar aan de lokale bestuurders. Randatlas is een belangrijke stap hiertoe. Op plaatselijke tijdslijnen en grote gemeentekaarten verbonden we alvast de verschillende stemmen met elkaar.

Randatlas was ook een experiment in hoe dat verbinden dan in zijn werk kan gaan. We testten allerlei manieren uit: kaarten, interviews, een biografie, gidsbeurten, aangepast aan elke doelgroep. Er ligt nu een stapel methodes en ervaringen klaar waarmee ook in de toekomst aan gemeenschapsvorming gedaan kan worden. Zo helpen we besturen en organisaties dankzij de inzichten die we verkregen en de technieken die we uitprobeerden om hun stukje Rand te versterken en van de buurten een thuis te maken voor haar bewoners, oude en nieuwe.

Tijdlijn

In 2024 breien we er nog een speciaal eind aan. We keren dan terug naar de Rand met onze bijzondere verhalen en onze opmerkelijkste vaststellingen en delen die in een digitale atlas, misschien wel met een verhaal dat jij met ons deelde? Van de vele tijdlijnen die we opstelden, maken we een grote Rand-tijdlijn met de opmerkelijke grote en kleine momenten die de Rand bepaalden tot wat ze is, helder en herkenbaar voor wie er woont. ●

Blijf Randatlas volgen op randatlas.be of via facebook.

‘Als mens wil je vooral blijven proberen’

Iets in beweging brengen in onze gedachten en gevoelens. Dat doen actrice Viviane De Muynck en choreograaf Sidi Larbi Cherkaoui als de besten. Niet alleen bij een publiek, maar ook bij elkaar.

TEKST NathalieDirix – FOTO David Legrève

W elk beeld uit je kindertijd is je bijgebleven?

De Muynck: ‘Thuis gingen we haast elke week naar de bioscoop. Als we daarna uit gingen eten, gebeurde het wel eens dat men mij op de tafel zette om te dansen. Vandaag is dat misschien moeilijk te geloven. (*lacht naar Sidi*) Die dansspasjes waren mijn eerste ervaringen als performer. Het gaf me een feestelijk gevoel. Al die verwonderde blikken. Het besef dat je iets kunt teweegbrengen bij mensen. Het heeft zeker meegespeeld om later actrice te worden.’

Larbi Cherkaoui: ‘Wat een beeld! Zelf was ik een stil kind. Ik herinner me dat ik vaak tekende. Op school deed ik heel erg mijn best. Al die clichés over jongeren met een Marokkaanse achtergrond, ik wilde ze doorbreken. Het meest hield ik van de lessen waarin er ruimte was voor artistieke expressie. Daarin voelde ik dat ik dichterbij mezelf kwam. Maar toen ik iets ouder werd en thuis op muziek danste, kreeg ik signalen dat dit niet hoorde voor een jongen. Het voelde alsof er een knoop in mij werd gelegd. Eigenlijk kun je mijn hele latere leven samenvatten als een poging om uit die knoop te geraken.’

Welke gebeurtenis heeft jou het meest gevormd?

Larbi Cherkaoui: ‘Het overlijden van mijn vader was een scharniermoment. 19 was ik toen hij plots stierf. Ik voelde mij verweesd. Tegelijkertijd was het een wake-upcall. Nu kon ik niemand meer de schuld geven dat ik me niet gelukkig voelde. Dat besef hielp me uiteindelijk om voluit voor de dans te kiezen.’

Is die knoop helemaal ontward?

Larbi Cherkaoui: ‘Die knoop is er nog steeds. Elke dag voelt hij anders. In het leven is niets verworven. Door het vele oefenen ben ik weliswaar meer bedreven in het dansen dan vroeger. Dat neemt niet weg dat het elke dag opnieuw vallen en opstaan is.’

De Muynck: (*lacht uitbundig alsof ze het gevoel helemaal herkent*): ‘Het voelt inderdaad heel vaak als terug van nul beginnen.’

Larbi Cherkaoui: ‘Toen ik jong was, zag ik mijn ouders dansen wanneer ze op en top ontspannen waren. Op zich zoek ik nog steeds een gelijkaardige staat van ontspanning op in mijn dansen. Voor mij is dansen dan ook op een plek vertoeven waar ik veiligheid, vertrouwen én verrassing vind.’

De Muynck: ‘Al dansend raak je aan iets dat je niet kent. Je komt in een vorm van overgave terecht. Het is moeilijk met woorden te beschrijven. Ik heb geen taal voor dans, maar ik heb wel veel van dansers geleerd.’

Larbi Cherkaoui: ‘Acteurs zijn vaak de beste dansers, want ze vertrekken vanuit een intentie. Jullie strekken je arm niet zomaar uit, jullie doen dat omdat jullie iets te zeggen hebben. Van een danser bij wie de intentie uit een diepere waarheid komt, kan je je ogen niet afhouden.’

De Muynck: ‘Het gaat er niet om met je beweging de absolute virtuositeit te bereiken, maar wel om iets over te brengen. Iets te vertellen. Iets dat vanuit je diepere zijn komt.’

Larbi Cherkaoui: ‘Dan krijg je inhoud in plaats van enkel vorm. Vaak krijgt die inhoud een nieuwe vorm terwijl je op scène danst. Je vergeet wel eens dat je op scène een zoekend mens blijft. Ik hou van de mindset van een absolute beginner. Zelf ben ik geen geschoolde pianist en toch hou ik ervan om me op de piano uit te drukken. En zo kan het dan gebeuren dat mijn hand over het klavier begint te dansen.’ (*lacht*)

De Muynck: ‘In dat hier en nu kan er iets moois ontstaan. Soms bots je – terwijl je aan het performen bent – op onverwachte zaken. Michael Caine benoemt dat zo mooi: *Use the difficulties*.’

Larbi Cherkaoui: ‘Ik herken het. Wij noemen dat: *Welcome the unwelcome*. Weerstand

🗣️ Sidi Larbi Cherkaoui: ‘Waarom doen we zo vaak het tegenovergestelde van wat we zouden moeten doen?’

heb je nodig. Het helpt je om te groeien. Je kunt het vergelijken met een zaadje. Het bevindt zich in de grond, daar waar het donker is. En toch breekt het op een bepaald moment door het aardoppervlak heen, reikend naar het licht. Als ik vandaag naar mezelf kijk, dan weet ik dat de weerstand waarop ik botste, me ook gemaakt heeft tot wie ik ben.’

Geldt dat ook voor jou? Hebben de moeilijke momenten in je leven jou ook gevormd?

De Muynck: ‘Dat is een grote vraag. Mijn grootmoeder – die niet gelovig was – zei wel eens: *If God closes a door, he opens a window*. Zo gaat dat. Wanneer je in de duisternis zit, dan zoek je naar dat kleine spleetje waarlangs het licht weer binnenkan. Dan heb je nood aan *food for the soul*. Een blik, een ontmoeting, een stukje schoonheid dat muziek of poëzie je schenkt, kan voldoende zijn om de sluier die je gedachten bedwelmt, te doen oplossen. Zodat je weer helder kan zien en verder kan.’

DE ‘Als Mensch will man es vor allem immer wieder versuchen’

Larbi Cherkaoui: ‘Im Leben ist nichts für immer erworben. Dank viel Übung kann ich vielleicht besser tanzen als früher, aber das ändert nichts an der Tatsache, dass es jeden Tag darum geht, hinzufallen und wieder aufzustehen. Widerstand ist etwas, was man braucht. Er hilft dir zu wachsen.’

De Muynck: ‘Wenn man in der Dunkelheit ist, sucht man nach dem kleinen Spalt, durch den das Licht wieder eintreten kann. Ein Blick, eine Begegnung, ein bisschen Schönheit, die einem die Musik oder die Poesie schenkt, kann genügen, um den Schleier zu lüften, der die Gedanken betäubt. So dass man wieder klar sehen und weitermachen kann. In diesem Leben darf man sich nicht entmutigen lassen. Es geht um ein Gleichgewicht zwischen dem, was war, was ist und was sein könnte.’

VIVIANE DE MUYNCK

- Vlaamse actrice.
- Maakt deel uit van het Brusselse theatercollectief Needcompany.
- Werkte als regisseuse in Duitsland.
- Ontving meerdere prijzen, zoals de acteursprijs voor haar vertolking in Sprakeloos.

SIDI LARBI CHERKAoui

- Vlaams-Marokkaans danser en choreograaf.
- Studeerde onder meer in Brussel aan P.A.R.T.S.
- Richt in 2010 zijn eigen gezelschap Eastman op.
- Ontving meerdere prijzen.

Wanneer heb jij dat in je leven ervaren?

De Muynck: 'Ik praat er niet zo graag over, maar het overlijden van mijn zoon zo'n tien jaar geleden deed mijn hele wereld instorten. Het heeft lang geduurd vooraleer ik uit dat diepe dal raakte. Uiteindelijk komt er dan toch een moment dat je een lichtpuntje spot en het als een sterretje gaat zien en weer zin hebt om met je leven door te gaan.'

Larbi Cherkaoui: 'Dat is een straf verhaal. De littekens die het leven teweegbrengen, kunnen met de tijd iets moois krijgen. Tijdens mijn jonge jaren was ik zo erg bezig met mezelf en met wat homofobie en racisme met me deden, dat ik haast geen oog voor anderen had. Het is pas jaren later dat ik merkte dat ik niet alleen stond met mijn ellende. Dat er achter een mooie façade vaak heel wat tristesse schuilt. Die ontdekking bracht me een stukje verlossing. Het leerde me afstand nemen van mezelf en gaf me kracht. Heb jij dat ook niet wanneer jij bepaalde rollen speelt? Leer jij ook niet veel van de *struggle* die anderen leveren?'

De Muynck: 'Natuurlijk. Die rollen geven me nieuwe inzichten. Sommige rollen die me met mezelf confronteren, zijn voor mij van levensbelang geweest.'

Kun je daar enkele voorbeelden van geven?

De Muynck: 'Martha in *Who's afraid of Virginia Woolf?* Haar overlevingsdrang. Haar gevecht om de liefde voor de man van wie ze houdt, en om door hem au sérieux genomen te worden. Met weliswaar alle excessen, *larger than life*, die daarbij horen. *Isabella's Room* van Jan Lauwers. Een stuk

met prachtige dans en muziek. Het eindigt met: *We must go on and on*. Die boodschap is zo krachtig. Je kunt in dit leven niet bij de pakken blijven zitten. Het gaat over het balanceren tussen wat was, is en zou kunnen zijn. Zeker als je, zoals ik, op een punt bent gekomen dat je 77 bent.'

'Een ander personage dat inspireert, is Molly Bloom. Zij gaf me de kans om op mijn leeftijd een seksueel personage op scène te zetten. En tot slot is er Béatrice van Dante. Het stuk moedigt je aan om niet te blijven vastzitten in je ellende. Want al dat geleuter over verlies, wat doe je daarmee? Lach wat meer met jezelf. Bekijk de moeilijke kant op een andere manier. *Deal with it!* Afscheid nemen hoort bij het leven. Haal het goede uit wat er was en ga daarmee verder.'

Een werk waar jij regelmatig naar verwijst, zijn de Vier Kwartetten van T.S. Eliot.

De Muynck: 'Ik hoop dat ik die droom nog kan waarmaken: op een scène staan en zitten en de volgende woorden van Eliot met een dusdanige openheid kan zeggen dat de mensen hun gedachten in mijn ogen leggen: *Time present and time past. Are both perhaps present in time future. And time future contained in time past. If all time is eternally present, all time is unredeemable*. Het is poëzie waarin de cirkelgang van het leven vervat zit. Het gaat over het vieren van het leven, zelfs wanneer je naar de dood toegaat. Of zoals Eliot het stelt: *Er is een tijd om onder de schemerlamp te kijken naar het fotoalbum van je leven*. En daar een bepaalde vorm van geluk uit te halen.'

Het klinkt als woorden die de pijn van het zijn verzachten. Wat helpt

jou om de zware kant van het leven te verlichten?

Larbi Cherkaoui: 'In beweging blijven. Ons menselijk lichaam is gemaakt om te wandelen en te blijven gaan. De richting kan veranderen, maar het is die blijvende pendelbeweging van komen en gaan waarover het leven gaat. Daar hoort bij dat je af en toe in je eigen hel afdaaft. Van daaruit kan je dan weer je aandacht op een nieuw begin richten. Ik herinner me nog hoe mijn moeder na het overlijden van haar vriend in een diep dal wegzakte. Ik heb haar toen proberen helpen door een klein lichtpuntje in haar leven te creëren. En weet je? Daarmee hielp ik niet alleen mijn moeder, maar ook mezelf.'

De Muynck: 'De openheid waarmee jij over wezenlijke dingen praat, resoneert bij mij. Het geeft me een nieuwe impuls. Het fungeert als een sterretje aan mijn hemel. Het is een echo waar ik nog veel zal aan denken. Ik vind het belangrijk dat jij dat weet.'

'Dit soort gesprekken dat wij nu hebben, hebben we veel te weinig.'

Larbi Cherkaoui: (*Jacht minzaam*) 'Terwijl gesprekken over existentiële dingen zo verlichtend en verrijkend kunnen zijn.'

Jij regisseerde Satyagraha, een opera van Philip Glass over de jonge Gandhi. Waarover gaat het precies?

Larbi Cherkaoui: 'Philip Glass wilde een opera met een eigentijds karakter maken. Vandaar zijn keuze voor een verhaal over Gandhi, een man met een sociaal engagement die de wereld wilde veranderen. Glass heeft zich gebaseerd op oude teksten in het Sanskriet die van voor Gandhi dateren. Het stuk is een grote ethische oefening van alle

tijden. Zelf worstel ik al heel mijn leven met de vraag waarom we zo vaak het tegenovergestelde doen van wat we zouden moeten doen. Het stuk gaat ook over vreedzaam verzet. Over de kracht van de waarheid als antidotum tegen onrecht. Voor mij was het werk ook een ontmoeting met de figuur Gandhi. Zijn strijd voor rechtvaardigheid en het recht om gezien en gehoord te worden, is van alle tijden. Het was interessant om te zien hoe de vrouwen die hem hebben ondersteund, een cruciale rol in zijn strijd hebben gespeeld. Eigenlijk was niet zozeer Gandhi het onderwerp van de opera, maar de vrouwen die hem omringden.'

“ Viviane De Muynck: 'Blijf niet vastzitten in je ellende, want al dat geleuter over verlies, wat doe je daarmee? Lach wat meer met jezelf.'

Welk kunstwerk heeft jou onlangs geraakt?

De Muynck: 'Twee jaar geleden werd ik omvergeblazen door het grootste wandtapijt ter wereld. Het was van de hand van Jean de Bruges. De nauwkeurigheid waarmee hij het leven van toen in dat gigantisch tijdsdocument heeft neergezet, is indrukwekkend. Het getuigt van de nood die de mens heeft om een spoor na te laten. Het is een soort testament.'

Larbi Cherkaoui: 'Het is toch ongelooflijk dat die Jean de Bruges iets nalaat waar wij honderden jaren later van kunnen genieten. Ik ben ervan overtuigd dat zaken die de tijd overleven, ook waardevoller worden met de tijd. Fascinerend wat ze toen konden. Het vertelt ons ook iets over wat we met de moderniteit allemaal verloren hebben. Je hoeft maar rondom jou te kijken om vast te stellen in wat voor absurde wereld we leven, waarin schoonheid vaak door lelijkheid wordt verdrongen.'

Wat betekent liefde voor jullie?

Larbi Cherkaoui: 'Het is iets dat blijft. Ik heb met meerdere mensen samengewoond. En ook al woon ik nu alleen, toch blijf ik hen graag zien, en blijf ik me met hen verbonden voelen. Vaak zijn het mensen met wie ik samenwerkte. Ik geloof in elkaar oneindig graag blijven zien. Dat betekent niet dat we oneindig bij elkaar blijven.'

Wat heb jij uit je relaties geleerd?

De Muynck: 'Dat het vooral gaat over liefde geven. En begrijpen dat, wanneer de liefde niet komt, het misschien te maken heeft met het feit dat het niet het juiste moment is. Vroeger verlangde ik zoveel liefde van de andere te krijgen, maar ondertussen weet ik: *I have to give myself the kindness I am not getting*. En dan komt er liefde makkelijker naar je toe.'

Ben je bang om eenzaam te eindigen?

Larbi Cherkaoui: 'Ik ben eenzaam geboren. Ik ben dan ook niet bang om alleen te zijn of om op het einde van mijn leven als een kat alleen onder een zetel te sterven.'

De Muynck: 'Ik hou wel van de Ierse traditie waarbij *wailing women* komen zingen bij het opgebaarde lichaam. Wij zijn de dood veel te kunstmatig gaan bekijken.'

Larbi Cherkaoui: 'Het valt me op hoe gestructureerd Belgische kerkhoven zijn. Onlangs was ik in Marokko op het kerkhof waar mijn vader begraven ligt. Ik vond dat het moment gekomen was om hem op te zoeken. Maar stel je voor, ik kon hem niet vinden.' (*lacht*)

Hoe kijk jij naar de liefde, Viviane?

De Muynck: 'De liefde zoals Sidi beschrijft, heb ik niet gekend. Wel intense vriendschappen, maar het ontbrak aan passie. Het heeft even geduurd vooraleer ik inzag dat dit geen liefde is. Het voelt alsof de liefde aan mij is voorbijgegaan. Ik heb het geluk gehad dat mijn moeder me heeft voorbereid op een zelfstandig bestaan. In die tijd was dat zeker niet de norm.'

Zou het kunnen dat die zelfstandigheid mannen heeft afgeschrikt?

De Muynck: 'Dat zou best kunnen. Binnen een relatie heb ik nooit de onderdanige rol gespeeld. De man met wie ik in 1969 huwde, was 18 jaar ouder. Het was eveneens een zeer vriendschappelijke relatie. Ik herinner me nog hoe hij me in de auto ten huwelijk vroeg. Ik heb 'ja' gezegd, omdat ik wist dat ik hem vreselijk zou missen mocht ik 'nee' zeggen. Spijtig genoeg is hij tien jaar later aan een hersentumor gestorven. Later zijn er mannen in mijn leven gepasseerd, maar de sterke band met mijn zoon was vaak een hindernis. Ik heb nog steeds een capaciteit tot liefde, maar met iemand samenwonen hoeft

niet meer. Gelukkig zijn er nog enkele kleine liefdes in mijn leven. Dat zijn mensen bij wie mijn hart opengaat. Bij wie ik eerlijk kan zijn. Eigenlijk kun je stellen: in je leven is er een grote liefde, liefde en kleine liefdes.'

Hoe kijk jij naar alleen ouder worden? Stemt die gedachte je droevig?

De Muynck: 'Droevig worden, daar doe ik niet aan mee. Dat neemt niet weg dat alleen oud worden tragisch is. Want met ouder worden, worden je leefomstandigheden moeilijker. Ik zie me eindigen zoals gekwetste dieren dat doen. Die zonderen zich af van de kudde. Al besef ik dat de mens daar niet voor gemaakt is. We zijn gemaakt om met een metgezel door het leven te gaan, maar je kunt pech hebben. Het zij zo. Bette Davis zei het al: *aging is not for cowards*.

Larbi Cherkaoui: 'Interessant. Het doet me denken aan mijn grootmoeder die op heel jonge leeftijd weduwe werd. Ik heb haar altijd gekend als een vrouw die een gelukkig leven leidde met haar twee dochters. Het creëerde bij mij een beeld dat geluk perfect samen kan gaan met alleen zijn.'

Wat hoop je dat de toekomst je brengt?

Larbi Cherkaoui: 'Ik zou nog graag verrast worden. Het leven dat ik tot nu toe leidde, wordt gekenmerkt door verrassing. Ik kwam altijd in een rol terecht die men niet van mij verwachtte. Ik begon als gogo-danser in een discotheek, werd hedendaags danser, later choreograaf en vervolgens operaregisseur. *What's next?* (*lacht*) Voor mij ligt alles open. Als mens wil je vooral blijven proberen. Ik heb weliswaar een ideaalbeeld dat ik nastreef, maar tegelijkertijd zie ik mezelf als een struikelend mens. Dat houdt me niet tegen om op het einde van de dag tevreden terug te blikken.'

De Muynck: (begint te zingen) *If that's all there is, if that's all there is, if that's all there is, let's keep dancing*. Het liefst wil ik kort en krachtig eindigen. Je wil het moment voor zijn dat je je eigen onvermogen op scène zet. Mijn ultieme droom is om voor een klein publiek de Vier Kwartetten van T.S. Eliot te brengen. Waarover dat stuk gaat, zit zo in mezelf verweven. Dat op een podium mogen vertolken, zou het mooiste afscheidscadeau zijn dat ik aan het publiek kan geven.' ●

Eerbetoon aan een auteur die jazz ademde

Wijlen Willy Roggeman was dichter, romancier en essayist, maar ook beeldend kunstenaar, bandleider en saxofonist. Een expo in GC Felix Sohie in Hoeilaart toont hoe hij zijn teksten liet dansen op het ritme van de jazz. Een jongere generatie muzikanten leest en improviseert in zijn zog tussen de letters door.

TEKST Tom Peeters - FOTO Filip Claessens

📍 Frans Van Isacker

Dat er in Hoeilaart enkele grote jazzliefhebbers rondlopen, is geweten. Met zijn vzw Serreklanken organiseert Wim Maris er concerten in het gemeenschapscentrum genoemd naar de grondlegger van de lokale druiventeelt, maar ook letterlijk tussen de druiven. Het nieuwe project is groter van opzet. Onder de noemer *De adem van de jazz* wordt tussen donderdag 30 november en zondag 10 december eer betoond aan het oeuvre van artistieke duizendpoot Willy Roggeman (1934-2023). Eerder dit jaar belichtte een tentoonstelling in thuisstad Ninove nog zijn literaire werk waar Louis Paul Boon en Hugo Claus fan van waren. In Hoeilaart is er meer ruimte voor de schilderijen die hij later in zijn leven zou maken. Een reeks lezingen en concertavonden focust dan weer op het jazzverleden van de in april op 88-jarige leeftijd overleden auteur. Naast poëzie en romans schreef hij kritieken en essays over jazz en free jazz in avant-gardebladen. Hij was ook een verdienstelijk saxofonist en bandleider van het WR Jazz Lab.

Pionierswerk

‘Willy had in 1961 een interview met John Coltrane. Hij was enorm fier dat hij toen als enige ‘journalist’ toegang had gekregen tot de hotelkamer van de jazzlegende’, vertelt Maris. ‘Maar vooral zijn boekje *Free en andere jazz*, in 1969 een pionierswerk over het nieuwe freejazzgenre, zou in muzikantenkringen furore maken. Alle tendenzen en vernieuwers kwamen aan bod, met naast Coltrane ook Pharoah Sanders, Cecil Taylor en Albert Ayler.’

Wat Maris het meest intrigeert, is hoe Roggeman zijn passie voor jazz in zijn teksten

verwerkte. ‘Als je zijn gedichten leest, voel je het ritme van de jazz. Het begon met *Nuages*, de gedichtencyclus waarmee hij na de publicatie in *Tijd & Mens* zijn doorbraak forceerde.’

Omdat de tekst ook boordevol verwijzingen zit naar Django Reinhardt vroeg Maris het jonge accordeontalent Leander Vertriest, die niet vertrouwd was met het werk van Roggeman maar wel weg weet met de erfenis van de gipsy gitaarvirtuoos, en die in gitarist Benjamin Clément de ideale partner in crime vond. ‘We brengen een programma met zijn bekendste tunes, waaronder *Minor Swing* en natuurlijk *Nuages*, aangevuld met eigen nummers en andere klassiekers uit het swingtijdperk in een manouchejasje.’

Pianiste Eve Beuvs, die onlangs in Hoeilaart kwam wonen, brengt dan weer een hommage aan jazzgrootheid Thelonious Monk, ter ere van wie Roggeman ook enkele gedichten schreef.

Glazen blazers

De thema-avond *Blues voor glazen blazers*, met soloconcerten van altsaxofonisten Frans Van Isacker en Audrey Lauro, is geïnspireerd op een 70 jaar oud stuk proza van Roggeman waarin het hoofdpersonage een saxofonist is. ‘Met verwijzingen naar Groenendaal en prior Jan van Ruusbroec refereert Roggeman hier zelfs even naar Hoeilaart’, zegt Maris, ‘Omdat uitgeverij Het Balanseer nog een solo-opname uitbracht en we tijdens onze eigen serreconcerten ook altijd solo-optredens programmeren, leek het ons gepast om het erbetoon af te sluiten met solosets.’

‘Voor de muzikanten is dat niet altijd vanzelfsprekend’, aldus Van Isacker. ‘Solospelen

is confronterend omdat je niet gevoed wordt door andere muzikanten. Meestal beden ik vooraf een structuur, maar het is een gevecht om mij daaraan te houden. Wel is het interessant om te horen waar het naartoe gaat als je er helemaal alleen voorstaat.’

Een eerste beluistering van de solo-opname van Roggeman deed hem denken aan Steve Lacy, net als de auteur een sopraansaxofonist. ‘Roggeman is niet zo uitgepuurd en virtuoos als Lacy, maar speelt wel zeer expressief. Zoals voor al mijn solosets zal ik één lange improvisatie brengen. Die moet als een vloeiend geheel klinken. Ik zal waarschijnlijk abstract beginnen, en als ik daarna een melodietje speel, mag je vooral niet horen dat het vooraf bedacht is.’

Van Isacker beseft dat zelfs al in de vroege freejazzkringen geheel vrije improvisatie niet bestond. ‘Je draagt altijd je bagage mee. Daarom maak ik geen onderscheid meer tussen jazz, experimentele muziek of zelfs klassiek. Het is allemaal muziek, en ik pik overal iets uit. Tegenwoordig speel ik opnieuw veel barokmuziek op blokfluit en ben ik beginnen zingen. De zoektocht naar de beste akoestische klank blijft mijn belangrijkste drijfveer.’

1 TOT 10 DEC

De adem van de jazz: leven en werk van Willy Roggeman (1934-2023)

20 - 10 DEC - 16.00

Blues voor glazen blazers

Audrey Lauro en Frans Van Isacker

Hoeilaart, GC Felix Sohie, 02 657 05 04

📅 **Voor alle jazzconcerten in Hoeilaart: zie kalender pg. 29**

Project Connect in Dilbeek,
Asse en Wemmel

Op zoek naar connectie tussen jeugd en politie

📍 Younes El Yousfi (Connect) en Vicky Victor (Groep Intro)

De relatie verbeteren tussen de politie en jongeren die niet aansluiten bij de klassieke jeugdverenigingen. Dat is het opzet van project Connect, een unieke samenwerking van het jeugdwerk in verschillende randgemeenten, en over twee politiezones heen.

TEKST Michaël Bellon - FOTO Filip Claessens

De moeilijke handhaving van corona-maatregelen en het samenscholingsverbod tijdens de covid-periode maakte duidelijk dat de relatie tussen de politie en jongeren, die veel van hun vrije tijd op straat doorbrengen, niet altijd ideaal is. Vlaams minister van Jeugd Benjamin Dalle (CD&V) en federaal minister van Binnenlandse Zaken Annelies Verlinden (CD&V) besloten daarop per provincie één project te subsidiëren om hierrond te werken.

Voor Vlaams-Brabant werd project Connect gekozen. Tussen 1 januari 2022 en 31 augustus 2023 werkten jeugdopbouw-

werkers van Dilbeek, Asse-Zellik, en Wemmel voor het eerst samen met elkaar én met de politie van twee verschillende zones: Dilbeek en AMOW. Doel: op termijn tot een situatie komen waarbij jongeren in de openbare ruimte minder in conflictueuze toestanden terechtkomen en een betere relatie opbouwen met de politie. Nu het project is afgerond, praten we erover met Younes El Yousfi, projectcoördinator van Connect en daarnaast ook jeugdopbouw- werker in de gemeente Wemmel, en met Vicky Victor van Groep Intro dat het project mee opzette.

Vertrouwensband

In Wemmel focust El Yousfi zich als jeugdopbouwwerker op jongeren die door allerlei omstandigheden geen aansluiting vinden bij het reguliere aanbod. Net als in Dilbeek, waar de gemeente recent een eigen jongerenwerker heeft aangesteld, en in Asse-Zellik, waar een jeugdopbouwwerker van Groep Intro actief is, staat het jeugdwerk in Wemmel nog in zijn kinderschoenen. El Yousfi: 'Op andere plaatsen heb je een sterk verankerd aanbod van jeugdwerk voor anders georganiseerde of maatschappelijk kwetsbare jongeren. Daarop kan je dan andere acties gaan enten. Dat is belangrijk om te beseffen voor je overgaat tot een moeilijk thema als de relatie tussen politie en jongeren. Als je eerst nog moet werken aan de vertrouwensband met de jongeren kan je als jeugdwerker niet meteen het thema politie introduceren.'

Elkaar beter leren kennen

In het proces dat Connect in gang heeft gezet, maakt El Yousfi het onderscheid

tussen drie belangrijke luiken. ‘Om te beginnen hebben we gewerkt aan de relatie en het vertrouwen tussen politie en jeugdwerk. Agenten en jeugdwerkers kruisen elkaar soms op het terrein. Dan is het belangrijk dat de jeugdwerker weet wat het doel is van politie-interventies. Langs de andere kant is het voor de politie interessant om te weten waarmee ze rekening kunnen houden wanneer een jeugdwerker actief is. Het is bijvoorbeeld niet de bedoeling dat de politie aan een jeugdwerker vraagt om mee te werken aan een concreet onderzoek. Om in vertrouwen te kunnen werken, heeft een jeugdwerker discretieplicht, maar een jeugdwerker kan met de politie wel tendensen en algemene problemen bespreken en helpen aanpakken.’

Om de band tussen politie en jeugdwerk te versterken, kregen een honderdtal agenten van de politiezone Dilbeek de kans om tijdens politietrainingen kennis te maken met wat het jeugdopbouwwerk inhoudt. In de politiezone AMOW koos El Yousfi ervoor om een aantal keer mee op interventie te gaan.

“ Ik ben ervan overtuigd dat veel problemen kunnen worden opgelost zonder tussenkomst van de politie.

Parallel met die kennismaking moesten de jeugdwerkers ook een vertrouwensrelatie met de jongeren opbouwen. El Yousfi: ‘We werken rond verschillende thema’s zoals vrije tijd, tewerkstelling en onderwijs. En uiteindelijk heb ik met de jongeren ook gepraat over de politie. Samenkomen in de publieke ruimte is natuurlijk een recht waar we niet over discussiëren, maar op bepaalde ogenblikken is er sprake van overlast. In Wemmel is dat bijvoorbeeld zwerfvuil, softdruggebruik en lawaai-overlast in het park aan het kasteel en op het Luitenant Graffplein. In

Asse is dat aan het voetbalveldje Agora op de sportsite Waalborre. Dat zijn situaties die je ter harte moet nemen, ook al kan je ze niet van vandaag op morgen oplossen. Met de jongeren werken we aan respect voor de buurt, de bewoners en hun eigen omgeving. Op langere termijn zetten we in Wemmel in op een betere beschikbaarheid van het jeugdhuis, de inzet van een ploeg opruimers en van animatoren uit de jeugd zelf, en de inrichting van een overdekte hangplek. In Zellik kijken we uit naar een ander terrein om te sporten. Zet je niet in op dat soort oplossingen, dan hou je alleen handhaving over en kom je terecht in een vicieuze cirkel van interventies die ook de politie beu wordt. Ik ben ervan overtuigd dat veel problemen kunnen worden opgelost zonder tussenkomst van de politie.’

Duurzamer maken

Het derde luik van de toenadering tussen jeugd en politie moet de interactie tussen beide partijen zelf zijn. El Yousfi: ‘We hebben al een paar ontmoetingen gehad, maar voor een structurele benadering is het nog te vroeg. Eerst moeten we de basis versterken.’

De politie is ondertussen vertegenwoordigd in de lokale stuurgroepen van het jeugdopbouwwerk en vanuit Groep Intro bevestigt Vicky Victor dat de fundamenten gelegd zijn. ‘Er wordt gewerkt aan een eindrapport met de conclusies uit alle projecten in Vlaanderen en Brussel. Het was een korte periode om alle ambities waar te maken, maar ik voel wel dat nu de deur naar de politie openstaat. We moeten elkaar als partners zien, elkaars rol begrijpen en inzetten op dialoog, want vaak denken we hetzelfde. Zo kunnen we in de verschillende gemeenten tot maatwerk komen. Daarvoor is het belangrijk dat we het geïntegreerd jeugdwerk in de gemeenten verduurzamen en de politieaanwezigheid in de wijken versterken.’ ●

BOUWWERK

Honderd voor Vosberg

WEZEMBEEK-OPPEM Twaalf jaar speurde ik de Vlaamse Rand af op zoek naar bouwwerken met een eigenzinnig verhaal: nutsgebouwen zoals een zendtoren, windtunnel, ijskelder, bunker of geluidsmuur. Private woningen, tuinvijken, wooncentra voor slechtzienden, senioren, gezinnen van alle formaten. Publieke ruimten voor ontmoeting, cultuur, onderwijs en bezinning. Groengevels, beton- en glasstructuren, ‘arme’ architectuur en luxe paviljoenen. Modulair, circulair, inbreiding, uitbreiding, passief, slow, sociaal, brutaal,... Het passeerde allemaal de revue. Mijn 100e en tevens laatste stukje in deze rubriek vier ik graag met het samenlevingsproject Vosberg dat al enkele jaren in de steigers staat en popelt om eruit te schieten. Enthousiastelingen van verschillende generaties tekenden het plan om de site van het voormalige klooster van de Paters Passionisten in Wezembeek-Oppem te transformeren tot een woongemeenschap. Ze willen er samen bouwen aan een inclusieve, solidaire en gastvrije leefplek met respect voor de natuur en de authenticiteit van deze unieke locatie met een fantastische kloostertuin. Zo leeft de filosofie van de Passionistenorde verder in een hedendaagse context. Het klooster wordt verbouwd tot individuele woonunits met gedeelde gemeenschappelijke ruimtes en enkele solidaire woningen voor sociaal kwetsbare personen. Daarnaast komen er ook een dorpsplein, kribbe, wijkcafé en initiatiefruimtes voor artistieke en sociale projecten. Op die manier willen de toekomstige bewoners ook de buurt en de omwonenden letterlijk binnen de kloostermuren halen en verbondenheid creëren. ●

TEKST & FOTO Tine De Wilde

Provincie legt toekomstvisie op ruimtelijke ontwikkeling vast

Poging om de ruimte te ordenen

Zuinig ruimtegebruik, kernversterking, ruimte voor natuur en water zijn de uitgangspunten van het plan Ruimte voor Vlaams-Brabant dat de provincieraad, na tien jaar voorbereiding, in oktober definitief goedkeurde.

TEKST Luc Vanheerentals - FOTO Filip Claessens

Het plan wil het ruimtelijk beleid voor de komende 25 jaar stroomlijnen. Het is het resultaat van overleg met de Vlaamse overheid en lokale besturen en vervangt het bestaande provinciaal structuurplan. In 2020 werd er ook een grote publieke bevraging over georganiseerd. De provincie wil er de verwachte bevolkingstoename ruimtelijk mee in goede banen leiden en tevens de nodige ruimte voorzien voor voedsel, natuur, wateropvang, recreatie en economische activiteiten. Om het te concretiseren wordt er voortaan vijfjaarlijks een Actieprogramma Ruimte uitgewerkt. Het eerste actieprogramma voor de periode 2025-2030 moet in najaar van 2024 klaar zijn.

Pittige uitdagingen

Het plan wil een antwoord bieden op de vele uitdagingen waarmee de provincie de komende decennia zal worden geconfronteerd. De inschatting is dat in 2030 de provincie 44.000 huishoudens meer zal huisvesten dan in 2015. Ecosystemen die zuiver water produceren, voedselproductie ondersteunen, planten en gewassen bestuiven, beschermen tegen overstromingen, enzovoort, staan steeds meer onder druk. De ambitie om tegen 2040 klimaatneutraal te worden vergt voorts een ruimtelijk beleid dat de energiebehoefte beperkt en ruimte voorziet voor het opwekken van duurzame energie. Mensen verplaatsen zich steeds meer. In twee op de drie gevallen gebeurt dit met de auto

hetgeen een *modal shift* noodzakelijk maakt. Om de nodige ruimte voor bedrijvigheid en handel te voorzien moet de economische infrastructuur worden geoptimaliseerd.

Terug naar de kern

In de nieuwe toekomstvisie is wonen, werken en leven in de kernen van steden en dorpen, met behoud van de open ruimte ertussen, de norm. Nieuwe woningen en voorzieningen worden bij voorkeur in elkaars nabijheid gerealiseerd. Deze kernen moeten goed bereikbaar zijn met het openbaar vervoer en de fiets. In het plan duidt de provincie de belangrijkste stads- en dorpskernen aan, maar de verdere typering wordt overgelaten aan de gemeentebesturen. Indien gewenst wil de provincie een coördinerende en ondersteunende rol opnemen bij de vormgeving van de kernen. Een aantal dorpskernen worden als strategisch aangeduid omwille van hun goede ontsluiting met het openbaar vervoer en/of aanwezigheid van winkels, scholen en andere voorzieningen. In de Vlaamse Rand zijn enkel Vilvoorde en Asse benoemd als stadskernen. Van de 77 dorpskernen zijn er 39 aangeduid als strategisch.

Volgens gedeputeerde Ann Schevenels (Open VLD), bevoegd voor ruimtelijke planning, werd in het verleden de verkeerde indruk gewekt dat de provincie een sterke verdichting van woongebieden voorstaat, waardoor bepaalde dorpskernen op termijn tot voorsteden zouden uitgroeien. 'Dit wordt in het definitieve plan expliciet tegengesproken. Het stelt duidelijk dat een relatief beperkte verdichting van het bestaande woongebied in de kernen voldoende is om de woonbehoeften in de toekomst op te vangen. De verdichting van woongebieden moet selectief en kwalitatief gebeuren met respect voor de omgevingskwaliteit en de

EN Future-proofing Vlaams-Brabant

Careful use of space, core consolidation and space for nature and water: these are the guiding principles of the Spatial Policy Plan for Vlaams-Brabant. Rubber-stamped by the Provincial Council in October, after 10 years of preparation, the plan is designed to tackle the many challenges the province will be facing over the next few decades. Given that the area is projected to accommodate 44.000 more households by 2030, compared with 2015, the idea is to streamline land-use planning for the next 25 years. In the new vision for the future, the aspiration is to have people living, working, and thriving within the hearts of cities and villages while preserving the open spaces in between. New residences and amenities will preferably be developed in close proximity, ensuring that these core areas are easily accessible by both public transport and bicycles.

leefbaarheid zonder de identiteit van de dorpskernen aan te tasten. De open ruimte moet zo veel mogelijk worden gevrijwaard.

Netwerken

Daarnaast wil de provincie werk maken van een fijnmazig groenblauw netwerk van rivieren en beekvalleien, parken en bossen, bomenrijen, houtkanten of bermen en buffergroen rond bedrijventerreinen. Meer groen in de straten en pleinen, en meer ruimte voor water dus. Er zal worden gezocht naar verbindingen tussen bos- en natuurgebieden om de provincie weerbaarder te maken tegen de gevolgen van de klimaatverandering. Ook het vrijwaren van de toegang tot landbouwgrond is een streefdoel.

Het provinciebestuur heeft ook oog voor de economische ontwikkelingen. Zo wil men de drie aanwezige internationale groeipolen uitbouwen door de beschikbare ruimte selectief in te zetten volgens het aanwezige economische profiel en deze vlot bereikbaar te maken via het openbaar vervoer. De eerste groeipool bestaat uit die delen van de Vlaamse Rand met een dynamisch en internationaal gericht economisch weefsel rond de hoofdstad. De tweede groeipool betreft de luchthaven en omgeving met een concentratie van internationaal georiënteerde bedrijvigheid gebonden aan luchthavenactiviteiten. De provincie wil een duurzame ontwikkeling van de luchthaven groeikansen geven binnen ruimtelijk aanvaardbare grenzen. Tot slot is er de Leuvense stadsregio. Economische activiteiten die niet aansluiten bij deze drie groeipolen wil men maximaal concentreren in de steden. ●

3 POLITIEKETONGEN

Wetstraat – Kerkstraat

Het politieke podium

- De **anonieme zwerfvuilhandhavers** die de Openbare Vlaamse Afvalstoffenmaatschappij (OVAM) sinds augustus 2021 ter beschikking stelt van lokale besturen hebben in de periode tot eind juni 2023 in de Vlaamse Rand 179 feiten geregistreerd. De meeste situeren zich in Vilvoorde (80), gevolgd door Zaventem (59), Dilbeek (17), Beersel (15), Machelen (6) en Grimbergen (2). In 171 gevallen resulteerde dit in een gasboete tussen 60 en 140 euro. Op Vlaams niveau hebben de meeste feiten betrekking op het op de grond gooien van sigarettenpeuken en het niet gebruiken van een hondenpoepzak. Dat blijkt uit het antwoord van minister Zuhair Demir (N-VA) op een schriftelijke vraag van Vlaams parlements lid Gwenny De Vroe (Open VLD).
- In 2022 reden **63,7% van de lijnbussen in de Vlaamse Rand** stipt. Dat is het laagste cijfer van alle Vlaamse vervoerregio's, waar gemiddeld 75,7% van de bussen stipt reden. De stiptheid in de Rand steeg in de periode 2019-2020 weliswaar van 62,4% naar 67%, maar nam daarna weer af. Het percentage bussen dat te laat kwam, verhoogde in de periode 2020-2022 van 14,6% tot 26,9%; het percentage te vroeg halveerde van 18,3% tot 9,4%. Dat meldt minister Lydia Peeters (Open VLD) op een schriftelijke vraag van Vlaams parlements lid Els Robeyns (Vooruit).
- De federale regering besliste begin oktober om geld uit te trekken voor de oprichting van een **zorgcentrum na seksueel geweld** in Halle-Vilvoorde. Dergelijk centrum biedt onmiddellijk na het delict medische en psychologische zorg, helpt bij het neerleggen van een klacht en doet forensisch onderzoek om DNA-materiaal van de dader te verzamelen. Het UZ Brussel wordt de partner van het nieuwe zorgcentrum.
- De Vlaamse Waterweg wil op een van haar sites langs het kanaal Brussel-Charleroi in Sint-Pieters-Leeuw **een bedrijventerrein** realiseren, maar het dossier zit vast door het faillissement van de voormalige concessionaris. Voor de Vlaamse Waterweg is het onmogelijk om het bedrijf tot sanering te verplichten. Momenteel poogt OVAM via juridische weg de vervuiler aansprakelijk te stellen. De Vlaamse Waterweg wil deze procedure niet hypothekeren door overhaast over te gaan tot saneringswerken. De kosten voor het leegmaken en saneren van de terreinen worden geraamd op 10 tot 15 miljoen euro. Dat meldt minister Lydia Peeters (N-VA) op een schriftelijke vraag van Vlaams parlements lid Jeroen Tiebout (N-VA).
- Op 16 oktober maakte minister Ben Weyts (N-VA) bekend dat de Vlaamse regering bij het Overlegcomité een belangenconflict inroept tegen de verschuiving van de **vliegroutes** van en naar Brussels Airport, die de overlast in Vlaanderen heeft doen toenemen. In een reactie stelt federaal minister van Mobiliteit Georges Gilkinet (Ecolo) dat de aanpassingen sinds begin oktober het gevolg zijn van de Europese verplichting om bij de bepaling van vertrekroutes gebruik te maken van satellieten in plaats van bakens op de grond. Het is de bedoeling dat er in de praktijk niets verandert. Indien nodig zullen er volgens Gilkinet aanpassingen komen. ●

TEKST Luc Vanheerentals – FOTO Filip Claessens

Nieuw nationaal park

Het nieuwe nationaal park Brabantse Wouden is een feit. De rijke geschiedenis ervan is gebundeld in een prachtig tweedelig boek, met daarin ook de nodige aandacht voor de Zennevallei dat het westelijke deel van het nationaal park omvat.

TEKST Jelle Schepers – FOTO Filip Claessens

Wat al even in de lucht hing, is werkelijkheid geworden. De Brabantse Wouden zijn erkend als nationaal park. Over het gebied valt een en ander te vertellen. Erfgoed- en natuurdeskundigen brachten het landschap en de biodiversiteit van de Brabantse Wouden doorheen de eeuwen in kaart in het boek *Het verhaal van een landschap*.

‘Tot zowat 14.000 jaar geleden stonden er geen bomen in wat vandaag de Brabantse Wouden zijn’, weet redacteur Bart Vercoutere. Daar kwam verandering in toen de natuur zich ontwikkelde en de mens er zich kwam vestigen. ‘De lastige topografie met rivieren en moerassen vormden een niemandsland. In het westen was de

Zennevallei de kern van menselijke activiteit en ontwikkeling.’

Helende bossen

Voor de eerste permanente bewoners moeten we 4.000 jaar terug in de tijd. ‘De grafheuvels en urnevelden in het Meerdaalwoud, het Hallerbos en het nabije Krabos zijn hun nalatenschap’, zegt Vercoutere. De eerste bewoners zetten grote landschappelijke veranderingen in gang. ‘Het waren boeren die bospercelen hakten en gewassen teelden. Na het wegvallen van het Romeinse gezag daalde de intensiteit van het landgebruik en won het bos terrein. Toen in de vroege middeleeuwen nederzettingen opnieuw bloeiden, hernam de ontbossing. Alleen de grote boscomplexen van het Zoniënwoud, het Hallerbos en het Meerdaalwoud overleefden deze ontginningsperiode. Uniek aan het Zoniënwoud is dat het enige woud is dat met zekerheid onafgebroken bebost bleef sinds de jongste ijstijd. Het werd nooit gekapt om er landbouw te beoefenen. Het Hallerbos is vermoedelijk ook nooit ontgonnen voor landbouwdoeleinden, maar heel zeker is dat niet. Tijdens de Eerste Wereldoorlog kapte de Duitse bezetter vrijwel alle grote bomen van het Hallerbos. Tussen 1930 en 1950 werd het bos heraanplant.’

De bossen in de Brabantse Wouden kregen helende kenmerken toegeschreven. ‘Voor een kuur in de goede open lucht ontstonden in een cirkel rond Brussel verschillende sanatoria, zoals Brugmann in Alseberg en Baronne Lucie Lambert in Buiszingen’, aldus auteur Hans de Mars. ‘Uit eerdere periodes waren gebieden aangeduid om zieken te verzorgen. Zo was de Ziekendries in Dworp een afzondering voor pestlijders.’

Watermolens in het landschap

Het industriële karakter van de Brabantse Wouden is heel klein vandaag. Van de windmolens is er geen spoor meer. Zo ook niet van de in 1867 opgerichte molen De Haspe in Sint-Genesius-Rode, die in 1924 naar Westouter verhuisde. De bouw van

watermolens heeft tot op vandaag wel nog een landschappelijke impact. ‘De Brabantse Wouden vormen een zeer reliëfrijk gebied. Dat maakt het gebruik van waterkracht een stuk makkelijker’, weten auteurs Jos De Gelas en Hans de Mars. ‘De oudste vermeldingen van watermolens in de Brabantse Wouden dateren van de 12e en 13e eeuw. Vanaf de 15e eeuw werden ze ook ingezet voor de papiernijverheid. Langs de Molenbeek stonden op een bepaald moment maar liefst 21 molens, waarvan er 15 papier produceerden.

Alleen de grote boscomplexen van het Zoniënwood, het Hallerbos en het Meerdaalwood overleefden de ontginningsperiodes.

De familie Winderickx bezat en exploiteerde verschillende molens. De Herisemmolen in Alseberg is nog altijd eigendom van de familie. Door een speling van de geschiedenis is het de enige overgebleven papier- en kartonmolen in de regio en een van de weinige intacte exemplaren in het noordwesten van Europa.’

Kunstenaars in holle wegen

Nog veel kenmerkender dan de watermolens zijn de vele holle wegen die het landschap van de Brabantse Wouden doorsnijden. In het boek wordt verwezen naar het beschermde Wijnbrondal in Linkebeek, een mooie, diep ingesneden beboste holle weg die vertrekt aan de voet van het kasteel van Linkebeek. ‘Toen het groene Linkebeek aan het eind van de 19e eeuw een gegeerde wandelstreek werd, zakten kunstenaars massaal naar het idyllische Wijnbrondal af om het te portretteren.’

Schrijvers en schilders zochten inspiratie in de Brabantse Wouden. ‘Herman Teirlinck beschreef in Het Gevecht met de Engel het Zoniënwood als een grootse kathedraal met balken zonlicht door de dreven en zuilen in

een wijds portaal. Ook Hendrick Conscience liet zich eerder inspireren’, zegt auteur Bart Claes. ‘Zijn boek Eene Verwarde Zaak uit 1874 speelt zich af in Halle, Dworp en Beersel. In dit misdaadverhaal beschrijft de auteur de streek op schilderachtige wijze. Het Zoniënwood is zelfs in het Louvre te zien. Daar hangt een unieke, met elkaar samenhangende reeks van twaalf indrukwekkend gedetailleerde wandtapijten met jachttaferelen in het Zoniënwood. Prachtige 16e-eeuwse renaissancewerken, waar je zelfs het oude hertogelijk paleis van Tervuren op herkent.’

Ondergrondse rijkdom

Ook ondergronds hadden de Brabantse Wouden wel wat te bieden. De bouwmaterialen waarmee door de eeuwen heen werd gebouwd, komen ter plaatse uit de ondergrond. ‘In Dworp herinnert de straatnaam Steenput aan de twee oude steengroeves die er sinds de 15e eeuw zijn. De grootste voormalige groeve is vandaag een vijver’, zeggen Jean Poesen en Michiel Dusar. ‘De kasseien op de binnenplaats van het stadhuis van Brussel zouden hier ontgonnen zijn.’

De erkenning als nationaal park zal het landschap volgens Vercoutere niet ingrijpend veranderen. ‘De Brabantse Wouden bevatten 10.000 ha natuurgebied. Nu wordt er ingezet op het creëren van verbindingen. De bedoeling is om over 20 jaar 750 ha bos en 750 ha open verbindingen extra te hebben. We willen niet alles vol planten. Dat hoeft ook niet. Onderzoek heeft aangetoond dat 30% bos voldoende kan zijn voor dieren om zich te verplaatsen. Het nationaal park is overigens meer dan alleen bos en natuur. Het kan ook een toeristisch merk worden.’ ●

Brabantse Wouden, Het verhaal van een landschap en Leven in de Brabantse Wouden, een blik op de biodiversiteit. Uitgeverij De Boekenmaker, 366 pg., 59,95 euro.

Tuinprincipe 1

Het belangrijkste deel van de siertuin is de bodem. Die leer je best goed kennen vooraleer je begint te zaaien of te planten. Er zijn grofweg drie soorten in de Rand: zand, leem en klei. Je vindt ze in allerlei samenstellingen. Meestal gaat het om zandleem, maar de fracties zand en leem kunnen sterk variëren. Op de meeste plaatsen gaat het om redelijk zware bodems, dus met aardig wat leem. Op de wat hoger gelegen delen vind je dikwijls meer zand, in de valleien meer leem en zelfs klei. Je gaat na of de bodem eerder zuur is, of van het basische type. Een derde belangrijke parameter is het vocht en de temperatuur, die gaan nogal eens samen. Staat de grond in de winter al eens onder water? Of ook in de zomer? Hoeveel schaduw is er, of ligt hij de hele tijd in de (volle) zon? En niet onbelangrijk voor tuinen in verstedelijkt gebied: is de bodem zuiver of vervuild?

Je komt dit te weten door een bodem-analyse te laten uitvoeren door een gespecialiseerde instelling. Zo zijn er wel wat. Je vind ze op het internet. Een standaard analyse kost ongeveer 75 euro en dan hoeft je de staalname niet eens zelf te doen. Tegenwoordig wordt nogal eens gewerkt met allerlei tuinkits die superhandig zijn. Het belangrijkste is dat je volgende stoffen laat analyseren: zuurtegraad (pH), fosfor, kalium, magnesium, ijzer, calciumcarbonaat en zwavel. Voor stikstof ga je een bijkomende staalname moeten laten uitvoeren omdat die gekoeld moet blijven tot in het labo. Iemand die wat op de hoogte is, kan aan de spontane plantengroei zien met welke bodem je te maken hebt. Dan is een chemische analyse niet eens nodig. Hier kan je hulp of advies vragen van mensen die de kennis hebben.

Afhankelijk van de bodemsamenstelling en de andere bovengenoemde parameters krijg je een goed idee van welke planten daar thuishoren. Maar daarmee heb je nog niet voldoende. ●

TEKST Herman Dierickx - FOTO Filip Claessens

Lees ook het artikel op pg. 12-13.

Meergangen- menu met dans en sitarmuziek

De Factorij in Zaventem wordt op 9 december een beetje India met enkele Indiase gerechten, twee dansvoorstellingen en een sitar-concert.

TEKST Michaël Bellon – FOTO Daniel Granados

Cultuurcentrum De Factorij presenteert een tweeluik dat in het teken staat van de Indiase cultuur. Het avondvullend programma bestaat uit twee dansvoorstellingen van Sooraj Subramaniam, een Australisch-Belgische danser en choreograaf van Maleisisch-Indiase origine. In *Nimbus* vermengt Subramaniam de harmonie en elegantie van klassieke Indiase dansstijlen met het abstracte en spontane van hedendaagse dans, in een solo over het menselijke vermogen om te dromen. Daarna verkent hij in *Pallavi*, samen met vijf Indiase dansers, de Odissi-danstaal, die behoort tot de zeven belangrijkste Indiase dansstijlen. Ook die klassieke dansstijl plaatst hij in een nieuwe, eigentijdse context.

Dans en eten

Je kan de twee voorstellingen bekijken als een gebruikelijke avondvoorstelling die om half-negen start, maar je kan er ook voor kiezen om al om zes uur richting Factorij te trekken. Zo kan je de dansvoorstellingen combineren met een culinaire en muzikale ervaring in de Stockmanszaal. Die wordt voor de gelegenheid omgetoverd tot een sfeervol Indiaas restaurant. De Belgische artiest met Indiase achtergrond, Vishal Auwerx, zorgt voor een denkbeeldige reis doorheen Midden- en Zuid-India aan de hand van de meest smaakvolle, volledig plantaardige gerechten die hij zelf klaarmaakt. Met als dessert een klassiek soloconcert van hem op sitar.

📍 Vishal Auwerx

Cassette uit India

Vishal Auwerx is de ideale persoon om ons in te leiden op deze bijzondere avond. Vishal is al meer dan vijftien jaar muzikant. Hij studeerde af in jazz en lichte muziek, en speelde in verschillende bands zoals Pamukale, Saving Nico, en Tonsils. Sinds kort is hij ook actief in de theaterwereld, waar hij muzikale bijdragen levert op allerlei instrumenten. Met zijn vriendin, de actrice en theatermaakster Joke Emmers, presenteert hij binnenkort *Weg van India*, een muzikale vertelling op weg naar dat wonderlijke land. Alsof dat nog niet genoeg is, heeft Vishal zich ook verdiept in de Indiase keuken, waardoor hij in Zaventem ook voor een plantaardige maaltijd zorgt.

‘Sinds mijn 11e speel ik gitaar’, vertelt Auwerx, ‘maar pas sinds mijn 21e op een ietwat degelijke manier (*lacht*). Daarnaast ben ik me beginnen bijscholen op basgitaar en handpercussie. Ik heb ook een diploma zang en piano, al zou ik mezelf geen zanger of pianist noemen.’

Sinds twee jaar bespeelt Auwerx ook dat intrigerende Indiase snaarinstrument: de sitar. Dat heeft natuurlijk alles met zijn Indiase achtergrond te maken. ‘Al heel mijn leven ben ik geïntrigeerd door de sitar. Ik ben geadopteerd door een Belgisch gezin. Tussen de spullen uit het adoptiehuis zat er een cassette met sitarmuziek. Ik heb het altijd magisch gevonden, ook al is sitarmuziek in een Belgische context niet veel aanwezig.’

Sprekende sitar

Op zijn 18e begon Vishal aan een zoektocht naar zijn roots. Vier jaar geleden, toen hij 25 was, is hij voor het eerst een half jaar naar India getrokken. ‘Aangezien de sitar onderdeel is van de klassieke Indiase muziek wordt het een beetje als een elitair instrument beschouwd. Bovendien wordt het bespelen van de sitar vaak op een mondelinge manier en van generatie op generatie aangeleerd. Terug in België heb ik een leraar gevonden: Nicolas Mortelmans. Zonder verwachtingen ging ik naar hem, maar sindsdien ben ik helemaal verkocht.’

Is troosten en helpen een bijzonder gave?

In haar nieuwe langspeelfilm *Holly* zit regisseur Fien Troch dicht op de huid van een vijftienjarig meisje dat goed doet en goed ontmoet. In die mate dat haar omgeving haar speciale gaven toedicht, en hulp en troost bieden niet langer een normale, complexloze, onschuldige bezigheid lijkt.

TEKST Michaël Bellon

Sinds eind november loopt *Holly* in de zalen. Fien Troch is een van de meest vooraanstaande filmregisseurs van ons land. Ze studeerde in 2000 af aan het RITS en debuteerde in 2005 met *Een ander zijn geluk*. Nadien volgden nog *Unspoken*, *Kid* en in 2016 het spijkerharde generatiedrama *Home*.

Holly was dit najaar de openingsfilm op Film Fest Gent, nadat de film al een goede beurt had gemaakt op het Filmfestival van Venetië. Troch kreeg in 2016 al eens de regieprijs voor *Home* en mocht deze keer in de hoofdkompetitie meedingen naar de Gouden Leeuw. De internationale pers was overwegend positief, maar de Leeuw ging uiteindelijk naar de komedie *Poor things* van de Griekse regisseur Yorgos Lanthimos. Wel kreeg de 17-jarige hoofdrolspeelster Cathalina Geeraerts een nevenprijs van een onafhankelijke persjury.

Troost en hoop

Cathalina Geeraerts speelt in *Holly* het gelijknamige vijftienjarige meisje dat omwille van haar kansarme achtergrond wordt uitgesloten op school. Dat betert er niet op wanneer ze op een ochtend naar school belt om te zeggen dat ze niet naar school komt. Later op de dag heeft op de school een vreselijke gebeurtenis plaats.

Het is niet de eerste keer dat een trauma een belangrijke rol speelt in een film van Troch; deze keer eerder op de achtergrond.

Omdat sommigen op school het verband leggen tussen het 'voorspellende' telefoontje van Holly en de schoolramp wordt ze door de ene bekeken als een 'heks', terwijl anderen haar juist speciale gaven toedichten, omdat ze merken dat Holly door haar manier van doen ook troost en hoop biedt aan de nabestaanden. Onder impuls van een van de leerkrachten, die zelf een soort wereldverbeteraar is, wordt Holly voor heel wat mensen een baken van hoop.

Op de keper beschouwd gebeurt er niets bovennatuurlijks in deze film, maar Troch speelt wel met een grens. Door haar intrigerende stijl – met, veel stiltes, lange shots, bijzondere acteurs, subtiele keuzes – verwijzen sommige recensenten zelfs naar het thriller- en horrorgenre. Dat zo veel personages in de film wél lijken te geloven dat er met Holly méér aan de hand is, maakt het misschien toch geloofwaardig. Of het zegt veel over hoe 'ongewoon' we het zijn gaan vinden dat iemand echt kijkt, praat, aanraakt en zorgt.

Aanzuigefect

Holly kan gelezen worden als een parabel. Eén die de complexe mechanismen toont in een wereld waarin mensen hulp en troost nodig hebben, en al dan niet hulp en troost willen bieden. Ze legt daarbij impliciet de link naar de migratiecrisis en stelt verschillende vragen. Hoeveel hulp kan een mens geven? Hoeveel hulp kan je vragen? Wat met het 'aanzuigefect', het opportunisme, de botte gulzigheid of de jaloezie die iemands hulpvaardigheid kan losmaken? Welke motieven zitten achter goedbedoelde hulp? Kan zogenaamde onbaatzuchtigheid ook geen zucht naar erkenning, heldendom, geld of een andere beloning zijn? Is iemand die helpt dan in zekere zin ook een profiteur? ●

WO – 24 JAN – 20.00

Holly

Overijse, CC Den Blank,
02 687 59 59

Sinds zijn reis naar India veranderde Auwerx zijn vernederlandste naam Visjal naar de artiestennaam Vishal. Het instrument met de drie ritmesnaren, de vier drone-snaren, de ene speelsnaar en de twaalf of dertien resonantiesnaren is wel het meest uitdagende dat hij al in zijn handen heeft gehad. 'Eerst moeten de spieren en het eelt van je vingers zich ontwikkelen. Muzikaal werk je met een aantal vaste stukken en thema's die je aanleert. Daarnaast is het de bedoeling dat je reageert op wat er gebeurt tussen jou en de andere muzikanten. Er is veel vrijheid voor improvisatie en conversatie. Spelen lijkt ook een beetje op mediteren. Eens je de bagage hebt, kan je de muziek laten vloeien alsof de sitar door jou aan het spreken is, en dat kan het publiek ook zo ervaren.'

India in een bord

Zijn reis naar Kovalam, een vissersdorpje in de meest zuidelijke provincie, zorgde ervoor dat Vishal geïnteresseerd raakte in de kruiden en smaakcombinaties uit de Zuid-Indiase keuken. Daardoor zorgt hij nu op verschillende gelegenheden voor volledig plant-aardige menu's. 'Het blijkt dat de mensen die nieuwe kruiden en groenten ook lekker vinden. Samen eten, werkt bovendien drempelverlagend tussen mensen van verschillende culturen. Er ontstaan dikwijls mooie gesprekken. In Zaventem beginnen we met het eten, daarna volgt het sitar-optreden.' ●

ZA – 9 DEC – 18.00

Vishal Auwerx

Zaventem, CC De Factorij, 02 307 72 72

ZA – 9 DEC – 20.30

Nimbus & Pallavi

Sooraj Subramaniam/ Maghenta

Zaventem, CC De Factorij, 02 307 72 72

N4 Luxemburg-Brussel

De langste steenweg loopt naar Luxemburg

Met zijn 192 km is de N4 de langste nationale weg van België. Hij loopt van Brussel naar het zuiden en eindigt in Luxemburg. Onderweg doet hij Namen, Marche-en-Famenne, Bastenaken, Aarlen en het grensdorpje Martelange aan. In de Vlaamse Rand loopt de N4 bijna 9 km over het grondgebied van Overijse.

TEKST Luc Vander Elst – FOTO Filip Claessens

De N4 was vroeger een belangrijke verkeersader. Het eerste deel tussen Brussel en Overijse werd al aangelegd in de eerste helft van de 18e eeuw. Later volgde de verbinding met Namen en nog later die met Marche-en-Famenne. Pas tussen 1815 en 1830 volgde het laatste stuk naar Aarlen en Luxemburg. De aanleg van de E411 in 1990 nam veel verkeersdruk van de N4 weg.

Dertig jaar onzekerheid

We beginnen aan onze tocht over de N4 of Waverssteenweg op de grens met Waals-Brabant, in Tombeek, en rijden door een bosrijk, landelijk en heuvelachtig stukje Vlaamse Rand op een weg met twee rijvakken en langs beide kanten vrijliggende fietspaden. Bij het binnenrijden van Vlaanderen vind je bushalte Sanatorium. Die verwijst naar het sanatorium Joseph Lemaire dat langs de N4 ligt.

Het sanatorium van de hand van architect Maxime Brunfaut stamt uit 1937 en is beschermd erfgoed. In 1987 had het gebouw geen functie meer en volgde een periode

van drie decennia aan leegstand, speculatie en onzekerheid over de toekomst van het domein. Verschillende projectontwikkelaars lieten er de wildste plannen op los. Na een decennialange zoektocht naar een evenwicht tussen rendement en erfgoedwaarde hakte toenmalig minister van Onroerend Erfgoed, Geert Bourgeois, in 2011 de knoop door.

Vanaf 2017 heeft het sanatorium een nieuwe invulling als woonzorgcentrum met 127 kamers en 24 assistentiewoningen. Wat verderop, aan de rechterkant, is één van de volgende opvallende gebouwen een gesloten hoeve. De hoeve Terdeck is beschermd erfgoed en huisvest een kapelletje in haar lange gevel. Vandaag kun je er hoevevlees kopen, rechtstreeks van de teler.

Trompe l'oeil

Ingekapseld tussen twee kasseimuurtjes daalt de Waverssteenweg af naar het centrum van Overijse en bij de verkeerslichten op de kruising met de N253 of Dreef valt recht voor ons meteen kasteel d'Isque op. Het kasteel is eigendom van

het gemeenschapsonderwijs en huisvest een school. Aan weerszijden van dit drukke kruispunt zitten er trouwens scholen. Verkeersveiligheid is hier een must. En met die verkeersveiligheid gaat het de goede richting uit. Aan de overkant heeft de Vlaamse Landmaatschappij in het kader van het landinrichtingsproject IJsevallei de IJse opengelegd met een vrijliggend fietspad ernaast. Het domein rond het kasteel d'Isque werd volledig op een natuurlijke wijze heringericht. De vroegere visvijver kreeg een natuurlijk profiel, waardoor er veel meer water kan worden opgevangen en gestockeerd. Er werd opnieuw een poel aangelegd en de wandelmogelijkheden zijn er uitgebreid. Bij het voormalige paviljoen van het domein werden de archeologische achtergronden blootgelegd en beter zichtbaar gemaakt. Van de vele elektriciteitscabines die vroeger op de hoek van het kruispunt stonden,

“ De N4 kronkelt zich langs het beschermde dorpscentrum van Overijse.

blijven er slechts een paar over. De overige werden discreet samengebracht achter een beplantingsgordel op het domein zelf. De laatste elektriciteitscabines gaan dankzij een opmerkelijke street-art creatie op in de mooi gerestaureerde historische muur van het domein. Een trompe l'oeil van hoog niveau. Het project IJsevallei loopt nog enkele jaren door en zal de IJse en de IJsevijvers in Overijse en Hoeilaart beter en natuurlijker inrichten, zodat Overijse, Hoeilaart en de omliggende gemeenten de volgende decennia minder geconfronteerd zullen worden met wateroverlast. Het landinrichtingsproject is ook een mooie voorafname op de realisatie van het recent goedgekeurde nationale park Brabantse Wouden.

Koers

Dan komen we aan de beruchte S-bocht van Overijse die zich om de Sint-Martinuskerk krult en omgord is door een resem spraakmakende historische gebouwen; één van de redenen waarom de hele dorpskern van Overijse beschermd is als dorpsgezicht. De

DE Die längste Nationalstraße führt nach Luxemburg

Mit 192 km ist die N4 die längste Nationalstraße Belgiens. Sie führt von Brüssel in den Süden und endet in Luxemburg. Früher, vor dem Bau der E411, war die N4 eine wichtige Verkehrsader. Der erste Abschnitt zwischen Brüssel und Overijse wurde bereits in der ersten Hälfte des 18. Jahrhunderts gebaut. Im Vlaamse Rand verläuft die N4 auf einer Länge von fast 9 km durch das Gebiet von Overijse. Und dort gibt es viel Interessantes zu sehen, vom Joseph-Lemaire-Sanatorium über das denkmalgeschützte Gehöft Terdeck, das Château d'Isque (heute eine Schule) bis hin zum historischen Gebäude De Bonte Os und der ehemaligen Markthalle. In der berühmten S-Kurve hängen Bilder von Radsportlegenden an der Wand. Etwas weiter finden wir die Domäne Solheide, die dem Weinbau gewidmet ist. Auf dem Weg nach Jezus-Eik nimmt die N4 das Aussehen einer belebten, traditionellen Überlandstraße an.

Ⓧ Onze-Lieve-Vrouwerk (Jezus-Eik)

meest opvallende historische panden zijn De Bonte Os en de voormalige markthal. In de Bonte Os vind je sedert 2012 het bezoekerscentrum Druif met een interactieve tentoonstelling over de geschiedenis van de tafeldruif. Ook het toeristische infokantoor van Overijse heeft er zijn stek. Een ander opvallend historisch gebouw is de voormalige markthal uit de 14e eeuw op het hogere deel van het plein. Het was lange tijd het gemeentehuis van Overijse. De voormalige markthal werd grondig gerestaureerd in de jaren 1960 en is nu nog eigendom van de gemeente Overijse die er onder meer vergaderingen in organiseert.

Een opvallende figuur in het centrum is zeker ook Justus Lipsius, in 1547 geboren in Overijse. Hij heeft er een standbeeld midden op de parking van de S-bocht, officieel het Justus Lipsiusplein.

Wat nog meer opvalt in de S-bocht zijn de afbeeldingen van wierellegendes op de muur langs de bocht. De S-bocht in de Brusselsesteenweg is immers één van de vele

pittige bergskes, zoals de lokale kuitentijters hun naamplaatje kregen, telkens netjes aangevuld met de lengte van de klim en het stijgingspercentage. De portretten van wierellegendes als Eddy Merckx en Freddy Maertens illustreren dat het hier om 'koers' draait. De Brabantse Pijl en de Druivenkoers zijn lokale klassiekers, maar de heuvels van de Druivenstreek worden almaar vaker ingeschakeld als scherprechters in wierelwedstrijden met internationaal aanzien.

Solheide

Bergop rijden we Overijse uit en zijn de fietspaden jammer genoeg verdwenen. Rechts ligt het domein Solheide. In 1964 kocht de toenmalige provincie Brabant het druivenserrebedrijf en de villa van de familie Raussens om telers te informeren en de druiventeelt te demonstreren. Vanaf 1995 beheert de gemeente Overijse de achttien serres, waar je nog altijd terecht kunt voor gegidste rondleidingen of cursussen over de teelt van tafeldruiven. Je vindt er een stuk druivenge-

schiedenis, steun voor professionele telers en de kweek van streekeigen druivenplantgoed. Site Solheide zelf is vrij toegankelijk en ligt op het knooppuntennetwerk van de wandelroutes. De serres worden verhuurd aan particulieren. De serristenvilla Raussens is in privébezit en niet toegankelijk voor het publiek. Ze getuigt wel nog altijd van de welstand die de 'glazen dorpen' kenden tijdens de hoogconjunctuur van de tafeldruif.

Voorbij de kern van Overijse krijgt de N4 een minder idyllische uitstraling. Na de aaneengesloten bebouwing in de uitlopers van de dorpskern volgt een drukke steenweg met te weinig ruimte voor zwakke weggebruikers, weinig groen, veel bedrijven, de grootbouw van bedrijventerreinen en een aanhoudende reeks traditionele baanwinkels die niet zelden aan de basis liggen van het hartfalen voor het handelshart van de omliggende dorpen. Vanaf hier krijgen we het uitzicht van een traditionele steenweg.

Jezus-Eik

Op weg naar Jezus-Eik vinden we rechts hoeve Ten Weyngaert, een langschoor uit 1852, die vandaag één van de vier vestigingen van Cru herbergt. Verderop links in een meer vervallen toestand vinden we het eveneens beschermde erfgoed van villa Limpens met achterliggend park. Wat verderop valt dan weer de wijnton op bij wijnkelders Soniën. Pips Luppens is met pensioen, maar Soniën blijft als producent van lokale wijnen wel een belangrijke toeristische trekpleister voor de Druivenstreek.

We naderen de kerk van Jezus-Eik. Het fietspad stopt; er komen parkeerplaatsen voor in de plaats. De fietsjes die op de rijweg getekend zijn, moeten het dan zozeggd mogelijk maken om op de rijbaan te fietsen. Rechts zien we gemeenschapscentrum de Bosuil, terwijl de mooie Onze-Lieve-Vrouwerk van Jezus-Eik voor ons opdoemt. Vooraleer de N4 samenspoort met de E411 rijden we door het gedeelte van de N4 dat vroeger massaal klanten lokte met zijn geuzen- en kriekcafés, maar waar nu vooral restaurants met een internationale tint hun gasten ontvangen. Even verder rijden we Oudergem binnen en verlaten we de Vlaamse Rand. ●

ZA – 9 DEC – 20.30

Nimbus & Pallavi

Sooraj Subramaniam/ Maghenta
Zaventem, CC De Factorij,
02 307 72 72

MUZIEK

VR – 1 DEC – 20.00

Gert-Jan Dreesen Quartet

JazzLab
Meise, GC De Muze van Meise,
02 892 24 40

VR – 1 DEC – 20.00

Stolen from the Fifties

Manoesh
Asse, Oud Gasthuis, 02 456 01 60

ZA – 2 DEC – 20.00

Nerorocksessie

Hoeilaart, GC Felix Sohie, 02 657 05 04

ZA – 2 DEC – 20.15

Louise van den Heuvel

Jazzlab
Alseberg, CC de Meent, 02 359 16 00

ZO – 3 DEC – 16.00

Nuages

Leander Vertriest & Benjamin Clément
Hoeilaart, GC Felix Sohie,
02 657 05 04

DI – 5 DEC – 20.30

SingSong

Tom Clement/ MartHa!tentatief
Wemmel, GC de Zandloper,
02 460 73 24

DO – 7 DEC – 20.30

Alexander Baboian Quartet

Jazz at Felix'
Hoeilaart, GC Felix Sohie, 02 657 05 04

DO – 7 DEC – 20.30

**Manasonics meets
L'Ensemble Itinéraire**

Grimbergen, Abdijkerk,
02 263 03 43

VR – 8 DEC – 20.00

Zero Years Kid & Kau Trio

Zaventem, CC De Factorij,
02 307 72 72

VR – 8 DEC – 20.30

Gert-Jan Dreesen Quartet

Jazzcafé
Sint-Pieters-Leeuw, CC Coloma
02 371 22 62

VR – 8 DEC – 20.30

Belpop Bonanza Superstar

Jan Delvaux & dj Bobby Ewing
Grimbergen, CC Strombeek,
02 263 03 43

ZA – 9 DEC – 18.00

Vishal Auwerx

Zaventem, CC De Factorij, 02 307 72 72

ZA – 9 DEC – 20.00

Rawhide. Bluegrass

Kraainem, GC de Lijsterbes,
02 721 28 06

ZA – 9 DEC – 20.00

De zon door de wolken

Tony Nys & Veronika Iltschenko
Meise, GC De Muze van Meise,
02 892 24 40

ZA – 9 DEC – 20.00

**KHSMO met Tiany Michiels,
Joris Bosman & Tim Janssen**

Overijse, CC Den Blank, 02 687 59 59

ZA – 9 DEC – 20.30

**Ivan Paduart &
Olivier Ker Ourio**

Jazzcafé
Sint-Pieters-Leeuw, CC Coloma,
02 371 22 62

ZO – 10 DEC – 11.00

**Hommage aan
Thelonious Monk**

Eve Beuvens
Hoeilaart, GC Felix Sohie, 02 657 05 04

ZO – 10 DEC – 11.00

Saxify

CeDeL
Dilbeek, CC Westrand, 02 466 20 30

ZO – 10 DEC – 16.00

Blues voor glazen blazers

Audrey Lauro & Frans Van Isacker
Hoeilaart, GC Felix Sohie, 02 657 05 04

DI – 12 DEC – 14.00

15 jaar Along Comes Mary

Overijse, CC Den Blank, 02 687 59 59

DI – 12 DEC – 14.30

The Legends

Swingin' Paris – Christmas Special
Vilvoorde, CC Het Bolwerk, 02 255 46 90

WO – 13 DEC – 20.30

DYAD

Didier Laloy & Adrien Tyberghein
Vilvoorde, CC Het Bolwerk, 02 255 46 90

DO – 14 DEC – 20.30

Song Circle

Kris Wauters, Klaas Delrue
& Jan De Campenaere
Sint-Pieters-Leeuw, CC Coloma, 02 371 22 62

VR – 15 DEC – 20.00

**Mozart en Schubert in het
West-Vlaams**

Wannes Cappelle & Nicolas Callot
Wezembeek-Oppem, GC de Kam,
02 731 43 31

VR – 15 DEC – 20.30

Sturm und Drang

Jolente De Maeyer & Nicolas Kende
Merchtem, Sint-Jan-de-Doperkerk,
02 460 73 24

VR – 15 DEC – 20.30

Jasper Steverlinck

Vilvoorde, CC Het Bolwerk, 02 255 46 90

VR – 15 DEC – 20.30

**Isbells &
support Caspar Auwerkerken**

Humbeek, Eldorado, 02 263 03 43

VR – 15 DEC – 20.00 & ZO – 17 DEC – 15.00

**Dreaming of a White
Christmas 3**

Swing Shift Big Band
Hoeilaart, GC Felix Sohie, 02 657 05 04

ZA – 16 DEC – 20.00

**Roel Van Bambost
& De Kleine Revolutie**

Meise, GC De Muze van Meise, 02 892 24 40

ZA – 16 DEC – 20.00

Winterconcert

Jeroen Lenaerts &
Overijse Concert Band
Jezus-Eik, GC de Bosuil, 02 657 31 79

ZA – 16 DEC – 20.30

De Langste Nacht

Laïs
Tervuren, CC De Warandepoort,
02 766 53 47

ZA – 16 DEC – 20.30

Singalong

Wim Opbrouck
Vilvoorde, CC Het Bolwerk, 02 255 46 90
WO – 20 DEC – 20.30
Dilbeek, CC Westrand, 02 466 20 30

ZO – 17 DEC – 11.00

Rond de kribbe

Boreas
Asse, Oud Gasthuis, 02 456 01 60

ZO – 17 DEC – 14.00

Winterreise

Tiny Bertels & Aaron Wajnberg
Beersel, Huis van Herman Teirlinck,
02 359 16 00

DO – 21 DEC – 14.00

Zonder zorgen-show

Danny Fabry
Meise, GC De Muze van Meise, 02 892 24 40

ZA – 23 DEC – 20.00

Yule!

Zefiro Torna feat. Meskerem Mees
& Lore Binon
Zaventem, CC De Factorij, 02 307 72 72

FILM

Wil

ZO – 3 DEC – 20.00

Alseberg, CC de Meent, 02 359 16 00

MA – 11 DEC – 9.15 EN 19.00

Grimbergen, CC Strombeek, 02 263 03 43

MA – 11 DEC – 20.30

Vilvoorde, CC Het Bolwerk, 02 255 46 90

WO – 13 DEC – 14.00 EN 20.00

Overijse, CC Den Blank, 02 687 59 59

MA – 4 DEC – 20.30

Duty of Care

Grimbergen, CC Strombeek, 02 263 03 43

Barbie

MA – 4 DEC – 20.30

Vilvoorde, CC Het Bolwerk, 02 255 46 90

WO – 6 DEC – 15.00 EN 20.00

Tervuren, CC De Warandepoort,
02 766 53 47

DI – 5 DEC – 14.00

De Acht Bergen

Linkebeek, GC de Moelie, 02 380 77 51

DI – 5 DEC – 20.30

Ama Gloria

Grimbergen, CC Strombeek, 02 263 03 43

WO – 6 DEC – 20.00

Anatomie d'une chute

Overijse, CC Den Blank, 02 687 59 59

DO – 7 DEC – 13.15

Belgica

Meise, GC De Muze van Meise,
02 892 24 40

DI – 12 DEC – 14.00 EN 20.30

Juniper

Dilbeek, CC Westrand,
02 466 20 30

DI - 12 DEC - 20.30

L'amour tout court**Strange Way of Life**

Grimbergen, CC Strombeek, 02 263 03 43

Het smelt

ZO - 17 DEC - 20.00

Alseberg, CC de Meent,
02 359 16 00

MA - 18 DEC - 20.30

Vilvoorde, CC Het Bolwerk,
02 255 46 90

DI - 19 DEC - 20.30

Grimbergen, CC Strombeek,
02 263 03 43

WO - 20 DEC - 20.00

Overijse, CC Den Blank,
02 687 59 59

DI - 19 DEC - 20.00

Het Rode KorenveldTervuren, CC De Warandepoort,
02 766 53 47

DO - 21 DEC - 15.00 EN 20.00

A man called OttoWezembeek-Oppem, GC de Kam,
02 731 43 31

VR - 22 DEC - 14.00 EN 20.30

The ChapelWemmel, GC de Zandloper,
02 460 73 24

📍 Tschabalala Self (tot 4/2)

EXPO

1 TOT 10 DEC

De adem van de jazz: leven en werk van Willy Roggeman (1934-2023)

Hoeilaart, GC Felix Sohie, 02 657 05 04

6 DEC TOT 8 JAN

Julia Helber. Terug naar de Belle Epoque

Wemmel, GC de Zandloper, 02 460 73 24

7 DEC TOT 14 JAN

Fotomuze 2023**Fotoclub Asse**

Asse, Oud Gasthuis, 02 456 01 60

12 DEC TOT 14 JAN

Monja Duponcheel.**Viva Pintura**

Alseberg, CC de Meent, 02 359 16 00

TOT 16 DEC

Close Enough. 12 women photographers of Magnum

Brussel, Hangar, www.hangar.art

TOT 23 DEC

Koen Broos. The Baltic Series/ Serie 9

Zaventem, CC De Factorij, 02 307 72 72

TOT 31 DEC

Annie Guns. SchilderijenWezembeek-Oppem, cafetaria GC de Kam,
02 731 43 31

TOT 6 JAN

Kunsttentoonstelling**Art Tervuren vzw**Tervuren, CC De Warandepoort,
02 766 53 47

TOT 7 JAN

Antoni Tàpies.**The Practice of Art**

Brussel, Bozar, www.bozar.be

TOT 14 JAN

The Avant-garde in Georgia (1900-1936)**Europalia**

Brussel, Bozar, www.bozar.be

TOT 28 JAN

Shifting sceneriesDrogenbos, FeliXart,
02 377 57 22

TOT 4 FEB

Tschabalala SelfGrimbergen, CC Strombeek,
02 263 03 43

OPSTAP

DO - 7 DEC - 14.00

In het spoor van prior-mysticus Jan van Ruusbroec

Hoeilaart, Bosmuseum, www.ngz.be

ZO - 10 DEC - 14.00

Water in het bos

Hoeilaart, Bosmuseum, www.ngz.be

VARIA

VR - 1 DEC - 20.00

Nica's Dream**jazzlezing t.v.v. de Warmste Week**Hoeilaart, GC Felix Sohie,
02 657 05 04

ZA - 2 DEC - 14.00

Repair CaféGrimbergen, CC Strombeek,
info@repaircafegrimbergen.be

ZO - 3 DEC - 14.00

Repair CaféWezembeek-Oppem, GC de Kam,
02 731 43 31

DI - 5 DEC - 19.00

NT2-taalquizWezembeek-Oppem, GC de Kam,
02 731 43 31

5 EN 7 DEC - 14.00

De Sint zet 50 kaarsjes op Weststrandtaart**Lissa Lewis, Luc Caals, Sam Verhoeven, Marijn De Valck e.a.**

Dilbeek, CC Westrand, 02 466 20 30

WO - 6 DEC - 20.00

Etnisch Albanië**Edgar Jaspers**Meise, GC De Muze van Meise,
02 892 24 40

DO - 7 DEC - 20.00

Gewoon Gezond**Karola's Kitchen**

Asse, Oud Gasthuis, 02 456 01 60

DO - 7 DEC - 20.30

Raar, hé?!**Gili**

Wemmel, GC de Zandloper, 02 460 73 24

DI - 12 DEC - 11.30

Kerstdiner**Moeliematinee**

Linkebeek, GC de Moelie, 02 380 77 51

DI - 12 DEC - 14.00

Zangsessies met**Lennaert Maes****Theater van A tot Z**

Zaventem, CC De Factorij, 02 307 72 72

DI - 12 DEC - 20.00

Politiek in je nieuwsfeed**Prof. Dr. Ike Picone**

Hoeilaart, GC Felix Sohie, 02 657 05 04

WO - 13 DEC - 20.00

De platenkast van**Jan Hautekiet**Meise, GC De Muze van Meise,
02 892 24 40

DI - 19 DEC - 19.00

De eerste 1000 dagen**Binu Singh**

Asse, Oud Gasthuis, 02 456 01 60

📍 Vind met de QR-code de volledige cultuurkalender van december 2023 en januari 2024.

Niet alleen voor wetenschappers

Een vrouw met een missie, en met veel humor en talent om wetenschap te brengen op een manier die iedereen begrijpt. Wil je zo'n vrouw aan het werk zien? Scheep dan in voor **Missie 2023**, de nieuwste theaterspecial van Hetty Helmoortel.

TEKST Nathalie Dirix – FOTO KREW

🕒 Hetty Helmoortel

Captain Hetty

Een nieuw jaar staat in de steigers. Voor wetenschapswatcher Hetty Helmoortel betekent dat tijd voor een nieuwe theatershow: *Missie 2023*. Het is een straffe voorstelling waarin ze je meeneemt op een spannende reis doorheen het wetenschappelijk universum. Onderweg houdt ze halt bij het meest fascinerende wetenschapsnieuws van het voorbije jaar. Reken maar dat je voor die reis bij Captain Hetty in goede handen bent. Deze captain is niet alleen moleculair bioloog en doctor in de wetenschappen, ze was ook acht jaar kankeronderzoeker aan de Universiteit Gent.

Al van toen ze klein was, was ze gebeten door wetenschap en het verlangen om het op een heldere manier naar een groot publiek over te brengen. Het werd haar drijfveer om na haar wetenschappelijke studies drama te studeren. Een studie die er zonder meer heeft toe bijgedragen dat ze er vandaag in slaagt om een publiek een avond lang met verve, humor, en ja zelfs een song van Céline Dion, te entertainen. Ondertussen steek je allerlei interessante wetenschapsweetjes op.

Hoopvolle boodschap

Bondig, helder, humoristisch, hoopvol. Dat is de toon van Helmoortel. Het onderwerp AI (Artificiële Intelligentie), alomtegenwoordig in de media, kan uiteraard niet ontbreken. De affichefoto van *Missie 2023* werd ontworpen met behulp van generatieve AI die tekst in beelden kan omzetten. Maar AI is veel meer

dan beeldvorming en ChatGPT. Ook dat leer je tijdens de voorstelling. Dankzij AI kunnen sommige medicijnen sneller worden ontwikkeld en kan borstkanker in een vroeger stadium worden opgespoord.

Een filmpje van een vrouw die door een herseninfarct haar spraakvermogen verliest, maar dankzij AI opnieuw met de buitenwereld kan communiceren, spreekt boekdelen. Het raakt je als mens en doet je tegelijkertijd beseffen tot wat wetenschap in staat is. 'Met *Missie 2023* wil ik verhalen vol menselijkheid brengen. Aantonen dat wetenschappelijke en technologische vooruitgang de mensheid kunnen optillen.'

Interactief universum

Tijdens haar show verkent Helmoortel intrigerende vraagstukken die in 2023 aan de wetenschappelijke horizon opdoken. Klopt het dat de wetenschap erin geslaagd is om muizen te ontwikkelen met twee biologische vaders? Hoe verklaar je de toegenomen interesse in de maan? Is het juist dat mensen die botox gebruiken minder goed zijn in het lezen van de gelaatsuitdrukking van anderen? 'Het voorbije jaar verzamelde ik zo'n vierhonderd thema's die me boeiden. Ik haal er daar twintig uit. Elk onderwerp dat ik breng, fascineert mij.'

In haar wetenschappelijk universum is er ook plaats voor interactie. Als toeschouwer krijg je de kans om zelf onderwerpen te kiezen die Helmoortel vervolgens op haar heel eigen manier toelicht. 'Die interactieve

benadering maakt dat elke avond een beetje anders is. Het is interessant om te zien hoe het publiek telkens voor andere thema's kiest. Dat op zich zou al stof voor een wetenschappelijk onderzoek kunnen opleveren', lacht ze.

Sit back and relax

Tijdens de voorstelling werkt niet alleen haar passie voor wetenschap aanstekelijk, ook haar geloof in de positieve kracht van wetenschap en optimistische kijk op de toekomst laat je niet onberoerd. 'Ik vind het mijn plicht om de positieve kant van de wetenschap in de kijker te plaatsen, er is al voldoende onheilspellend nieuws. Laten we toch niet vergeten welke vooruitgang de wetenschap ons de voorbije eeuwen heeft gebracht. Ons geloof in de wetenschap mogen we niet opgeven.'

Zal Captain Hetty het geloof in de wetenschap ook bij jou kunnen aanwakkeren? Eén ding is zeker: bij deze *captain of the ship* ben je in deskundige handen voor een leerrijke rondreis in het grote wetenschappelijke universum van 2023. Dus, *sit back and relax*. En laat *Missie 2023* je brengen waar je nog nooit eerder was. ●

Missie 2023

Hetty Helmoortel

WO – 13 DEC – 20.30

Grimbergen, CC Strombeek, 02 263 03 43

DO – 14 DEC – 20.30

Dilbeek, CC Westrand, 02 466 20 30

FAVORIETEN VAN

Maryse Soumarie

MOOISTE PLEK**IN MAURITIUS**

Blue Bay.

FAVORIET GERECHT

Fricassee van aubergines en varkensvlees.

MOOISTE**HERINNERING****AAN MAURITIUS**

Onze hechte manier van samenleven.

‘Het is mijn plicht om oudere mensen te helpen’

In beweging blijven. Dat is wat Maryse Soumarie en haar man willen blijven doen, zeker nu ze allebei met pensioen zijn. ‘België is een perfecte uitvalsbasis voor korte trips of langere reizen.’

TEKST Nathalie Dirix - FOTO Filip Claessens

Maryse Soumarie is afkomstig van het eiland Mauritius. In 1976 kwam ze naar België. 18 jaar was ze en vastberaden om hier verpleegkunde te studeren om zo de cirkel van armoede waarin haar familie in Mauritius leefde te doorbreken. ‘Mijn leven is anders uitgedraaid dan ik verwachtte. De eerste jaren in België leefde ik bij een nicht. Het was

een tijd van puur overleven. Ik deed allerlei jobs als au pair en huishoudhulp zodat ik in mijn onderhoud kon voorzien. Pas in 1998 kon ik de opleiding zorgkundige volgen.’

Warme moeder

Stel je voor: je bent 18 jaar, woont op een prachtig eiland dat toeristen aan het

dromen zet, maar je ziet tegelijkertijd hoe vele mensen door de de armoede worden getroffen, zoals ook in het gezin waarin je zelf opgroeit. ‘We waren met elf kinderen thuis. Het gebeurde regelmatig dat mijn moeder haast niets at, zodat ze ons een beetje meer voedsel kon geven. Ik kon het niet meer aanzien en besloot naar België te komen om aan een betere toekomst te bouwen. Tijdens de eerste tien jaar kon ik het me niet veroorloven om een vliegticket te kopen om eens naar mijn geboorteland terug te gaan. Zelfs de uitvaart van mijn moeder in 1986 kon ik om financiële redenen niet bijwonen. Dat is hard, maar uiteindelijk zit de warme herinnering aan mijn moeder voor altijd in mijn hart.’

Respect voor ouderen

Gelukkig is de situatie van Soumarie met de jaren veranderd. Een vaste baan in het woonzorgcentrum Sint-Antonius in Sint-Pieters-Leeuw bracht stabiliteit. Bovendien kreeg ze ook de kans om datgene te doen wat ze zo graag doet: zorgen voor oudere mensen. ‘Ik koos er bewust voor om in een woonzorgcentrum te werken. Het raakt me dat sommige oudere mensen geen familie of vrienden meer hebben. Die leegte probeer ik op te vangen. Ik vind het mijn plicht om oudere mensen te helpen en respect voor hen te tonen.’

Nieuwjaar vieren in de zomer

Wat ze af en toe mist, is de Mauritaanse gastvrijheid. ‘Waar ik opgroeide, zijn je burens je familie. Het eten dat je klaarmaakt, deel je regelmatig met elkaar. Zo komen wij op een spontane manier met allerlei buitenlandse gerechten in contact, want Mauritius is een eiland waar je mensen van allerlei culturen aantreft.’ De nieuwjaarsdrink ligt haar na aan het hart. ‘Nieuwjaar valt in de zomer. Op ouderjaarsavond komen de mensen op straat samen om op het nieuwe jaar te klinken.’ Wil ze ooit naar Mauritius terugkeren? ‘We genieten ervan om er af en toe op vakantie te gaan, maar we houden er ook van om telkens naar België terug te keren. Onze thuis is hier.’ ●

FR ‘C’est mon devoir d’aider les personnes âgées’

Maryse Soumarie est originaire de l’île Maurice. Elle est arrivée en Belgique en 1976. Elle avait 18 ans et était déterminée à faire des études d’infirmière pour briser le cycle de pauvreté dans lequel sa famille vivait là-bas. ‘Ma vie a pris une tournure différente de celle à laquelle je m’attendais. Les premières années en Belgique ont été une période de pure survie. J’ai fait toutes sortes de boulots comme fille au pair et aide-ménagère pour pouvoir subvenir à mes besoins.’ Aujourd’hui, elle occupe un emploi permanent au centre de soins résidentiels Sint-Antonius e à Sint-Pieters-Leeuw. Cela lui permet de faire ce qu’elle aime tant : s’occuper de personnes âgées.